

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE
W PUŁAWACH
ZA ROK 2011**

---

marzec 2012

WSTĘP	4
I. INFORMACJA Z WYKONANIA BUDŻETU ZA 2011 ROK.....	6
1. DZIAŁ 852 OPIEKA SPOŁECZNA.....	6
1.1. Rozdział 85201 Placówki opiekuńczo-wychowawcze	6
1.2. Rozdział 85204 Rodziny zastępcze.....	7
1.3. Rozdział 85218 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	8
1.4. Rozdział 85220 Poradnia Rodzinna i Ośrodek Interwencji Kryzysowej	8
1.5. Rozdział 85295 Pozostała działalność.....	9
2. DZIAŁ 853 POZOSTAŁE ZADANIA Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ	9
2.1. Rozdział 85311 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	9
II. REALIZACJA POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	10
1.1. Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.....	10
1.2. Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Puławskim na lata 2011 – 2015	10
1.3. Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015.....	11
1.4. Realizacja projektu systemowego „Samodzielnii – nie sami” współfinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego ze środków Unii Europejskiej.....	11
III. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE.....	14
1. DZIAŁALNOŚĆ PORADNI RODZINNEJ W 2011 ROKU	15
1.1. Spotkania indywidualne	15
1.2. Grupa wsparcia dla niespokrewnionych z dzieckiem rodziców zastępczych	15
1.3. Warsztaty umiejętności wychowawczych (zadanie realizowane z dotacji celowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej).	16
1.4. Programy Aktywności Lokalnej dla klientów Poradni Rodzinnej w 2011 roku.	16
1.4.1 Program Aktywności Lokalnej dla niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i ich wychowanków	17
1.4.2 Program Aktywności lokalnej dla osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami	17
1.4.3 Program Aktywności Lokalnej dla młodzieży powyżej 15. r.ż. zagrożonej ubóstwem i wykluczeniem społecznym.....	18
1.5. Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.....	18
2. PORADNICTWO PRAWNE	18
IV. OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ, HOSTEL DLA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ	19
V. RODZINY ZASTĘPCZE	20
1.1. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków	24
1.2. Mieszkanie chronione	26
1.3. Alimentacja dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.....	26
1.4. Kierowanie do placówek opiekuńczo-wychowawczych	28
VI. NADZÓR NAD PLACÓWKAMI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYMI FUNKCJONUJĄCYMI NA TERENIE POWIATU PUŁAWSKIEGO	29
VII. SZKOLENIE I DOSKONALENIE ZAWODOWE KADR POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ DORADZTWO METODYCZNE DLA KIEROWNIKÓW I PRACOWNIKÓW OPS	30
VIII. PROGRAMY AKTYWNOŚCI LOKALNEJ REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ I PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH.....	31

1.1.	Program aktywności lokalnej - rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	31
1.2.	Program aktywności lokalnej dla wychowanków rodzin zastępczych w wieku od 15. roku życia do momentu ukończenia szkoły średniej przebywających w rodzinach zastępczych	32
1.3.	Program aktywności lokalnej dla wychowanków wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo – wychowawczej w puławach w wieku 15 – 20 lat.....	32
1.4.	Wsparcie indywidualne dla wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych i resocjalizacyjnych.....	33
IX.	ZAMÓWIENIA PUBLICZNE.....	35
X.	ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ REALIZOWANE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	36
1.	WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PFRON NA ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE PUŁAWSKIM W 2011 R.....	37
1.1.	Turnusy rehabilitacyjne	38
1.2.	Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych	39
1.3.	Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	40
1.4.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	42
1.5.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	42
1.6.	Nadzór nad Warsztatami Terapii Zajęciowej.....	43
2.	ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU SYSTEMOWEGO „SAMODZIELNI – NIE SAMI” NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	45
3.	REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO	47
4.	REALIZACJA PROJEKTU „PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU CYFROWEMU W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM”	47
5.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	48
6.	UTWORZENIE I DZIAŁALNOŚĆ PUNKTU INFORMACYJNEGO DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	48
XI.	KIERUNKI DZIAŁAŃ PCPR W 2012 ROKU ORAZ POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	49

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Powiatu powołaną do wykonywania zadań własnych powiatu z zakresu pomocy społecznej, a także realizowania przy pomocy środków PFRON zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Istotą działalności Centrum jest udzielanie osobom i rodzinom takiego wsparcia, które umożliwi im w miarę samodzielną egzystencję, aktywność społeczną, skuteczną realizację ról społecznych, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, rozwój, integrację i funkcjonowanie w społeczeństwie oraz coraz lepsze radzenie sobie z pojawiającymi się problemami.

Kompetencje oraz zadania powiatu w obszarze pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawa z dnia 25 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, natomiast zadania dotyczące osób niepełnosprawnych wspierane środkami PFRON - ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i koordynacja realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej;
- 3) pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 4) szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób prowadzących rodziny zastępcze oraz rodziców naturalnych dzieci objętych tymi formami opieki;
- 5) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- 6) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno - opiekuńczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- 7) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- 8) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 9) ustalanie odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i rodzinach zastępczych;

- 10) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- 11) pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
- 12) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 13) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 14) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 15) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;
- 16) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 17) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 18) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 19) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 20) sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej oraz podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb,
- 21) sprawowanie nadzoru nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia i placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 22) wykonywanie zadań określonych w porozumieniach zawartych z organami administracji rządowej i z organami administracji samorządowej;
- 23) współpraca - na zasadzie partnerstwa - z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej w ramach pomocy społecznej wykonywanych przez powiat należy:

- 1) pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 4) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie - na realizację których środki zapewnia budżet państwa.

Ponadto ustawodawca nałożył na powiat obowiązek realizowania poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a w szczególności:

- 1) opracowywanie i monitorowanie realizacji zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - a) rehabilitacji społecznej,
  - b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- 2) współpraca z instytucjami administracji samorządowej i rządowej w opracowywaniu i realizacji programów o których mowa w pkt. 1;
- 3) udostępnianie na potrzeby pełnomocnika rządu ds. osób niepełnosprawnych i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt 1 oraz rocznych informacji z ich realizacji;
- 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- 5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- 6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób;
- 7) dofinansowanie:
  - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - e) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz ocena ich działalności.

I. INFORMACJA Z WYKONANIA BUDŻETU ZA 2011 ROK

Plan Finansowy jednostki na 2011 rok:	5 418 424,00 zł
Wykonanie planu:	5 123 979,86 zł
Realizacja:	94,57%

1. DZIAŁ 852 OPIEKA SPOŁECZNA

1.1. ROZDZIAŁ 85201 PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Plan	319 941,00 zł.
Wykonanie	290 119,92 zł.
Realizacja	90,68%.

Wydatki w tym rozdziale obejmują:

- Pokrycie kosztów pobytu dzieci pochodzących z terenu Powiatu Puławskiego przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów.

- Świadczenia na kontynuowanie nauki, jednorazową pomoc pieniężną
- na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej
- dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawczych, a w szczególności na:
- Dotacje celowe dla innych powiatów na bieżące zadania realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych na terenie innych powiatów:

Nazwa powiatu	Ilość dzieci	Roczna kwota dotacji
- Powiat Lubelski	4	119 645,55
- Powiat Wielicki	1	29 493,93
- Pobyty interwencyjne	3	5 665,98
RAZEM		154 805,46

Oraz:

- Świadczenia pieniężne na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie dla wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej	75 103,20
- Wydatki na realizację programu „Samodzielni nie sami” w ramach projektu unijnego.	60 211,26
- w tym umowy zlecenia	665,00

1.2. ROZDZIAŁ 85204 RODZINY ZASTĘPCZE

Plan	2 785 171,00 zł
Wykonanie	2 690 463,92 zł
Realizacja	96,60 %

Wydatki w tym rozdziale obejmują:

- pokrycie kosztów pobytu dzieci pochodzących z terenu Powiatu Puławskiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.
- wypłatę świadczeń pieniężnych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, oraz świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze,
- Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych,
- Składki na ubezpieczenie społeczne,
- Składki na fundusz pracy,

W 2011 roku, na podstawie zawartych porozumień między powiatami, pokrywane były koszty utrzymania dzieci pochodzących z terenu powiatu puławskiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Koszty utrzymania tych dzieci w poszczególnych powiatach w zależności od liczby, wieku i daty umieszczenia dzieci kształtowały się następująco:

Lp.	Nazwa powiatu	Ilość dzieci	Przekazane środki
1.	Powiat Rycki	4	51 740,04
2.	Miasto Lublin	4	37 714,10
3.	Powiat Lubelski	1	8 070,30
3.	Powiat Piaseczyński	1	10 940,40
4.	Powiat Gliwicki	1	8 564,40
5.	Miasto Kraków	1	4 217,07
6.	Powiat Krasnostawski	2	20 938,86
7.	Powiat Jarociński	3	27 669,60
8.	Powiat Opole Lubelskie	1	7 905,60
9.	Miasto Olsztyn	1	14 328,90
RAZEM			192 089,27

oraz

Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych	1 977 945,83
Wydatki na realizację programu „Samodzielni nie sami” w ramach projektu unijnego.	281 706,12
w tym umowy zlecenia	1 710,00

Ponadto w ramach tego rozdziału ujęte są również wydatki z tytułu umów zleceń dla rodzin zastępczych wraz z pochodnymi dla 7 zawodowych rodzin zastępczych, w wysokości 238 722,70 zł.

1.3. ROZDZIAŁ 85218 POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Plan	1 041 410,00 zł
Wykonanie	1 030 723,27 zł
Realizacja	98,97%

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach realizowało zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej, określone w ustawie o pomocy społecznej, oraz zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na obsługę wykonania tych zadań poniesiono nakłady rzeczowe i osobowe w ogólnej wysokości 1 030 723,27 złotych.

Wydatki te obejmowały:

Wynagrodzenia osobowe dla 17 pracowników zatrudnionych na 16, 6 etatu wraz z pochodnymi oraz 4 umowy zlecenia.	680 070,32
Wynagrodzenia osobowe i bezosobowe dla 15 pracowników PCPR, Poradni rodzinnej i Ośrodka Interwencji Kryzysowej realizujących program unijny wraz z pochodnymi oraz 1 umowa zlecenia.	164 497,47
Wydatki na bieżące funkcjonowanie jednostki.	103 884,21
Wydatki na bieżące funkcjonowanie jednostki zrealizowane w związku z realizacją programu „Samodzielni nie sami” w ramach projektu unijnego.	82 271,27

1.4. ROZDZIAŁ 85220 PORADNIA RODZINNA I OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Plan	383 087,00 zł
Wykonanie	362 127,88 zł
Realizacja	94,53%

Poradnia Rodzinna swoim zakresem obejmuje świadczenie specjalistycznych usług prawnych, psychologicznych, rodzinnych osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej podejmuje działania interdyscyplinarne na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, a w szczególności:

- dokonuje diagnozy sytuacji kryzysowej osób zgłaszających się po pomoc,
- udziela wsparcia psychologicznego,
- wspiera w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z wystąpieniem przemocy w rodzinie,
- udziela poradnictwa prawnego.

Przewidziane w budżecie środki w rozdziale 85220 na finansowanie działalności Poradni Rodzinnej i Ośrodka Interwencji Kryzysowej w 2011 roku wydatkowano w kwocie 362 127,88 w sposób następujący:

Wynagrodzenia osobowe 4 pracowników zatrudnionych na 3,75 etatu wraz z pochodnymi.	140 679,16
Wydatki na bieżące funkcjonowanie jednostki.	58 945,44
Wydatki na realizację programu „Samodzielni nie sami” w ramach projektu unijnego.	105 047,28
Wydatki na remont mieszkania chronionego.	57 456,00

1.5. ROZDZIAŁ 85295 POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

Plan	8 900,00 zł
Wykonanie	8 900,00 zł
Realizacja	100,00 %

W ramach tego rozdziału Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało środki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej dofinansowane z ministerstwa pracy i polityki społecznej w wysokości 8 900 zł. Otrzymane środki przeznaczone na realizację następujących projektu „Warsztaty umiejętności wychowawczych”

Wydatki na realizację tych programów zostały zrealizowane w następujący sposób:

- Wynagrodzenia bezosobowe wraz z pochodnymi.	6 000,00
- Wydatki rzeczowe na realizację programów.	2 900,00

2. DZIAŁ 853 POZOSTAŁE ZADANIA Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ

2.1. ROZDZIAŁ 85311 REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB

NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Plan	881 915,00 zł
Wykonanie	741 644,87 zł
Realizacja	84,09 %

Środki z tego rozdziału przeznaczone zostały na współfinansowanie kosztów działalności WTZ – zgodnie z art. 10 b ust 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – koszty działalności WTZ współfinansowane są ze środków PFRON i ze środków samorządu terytorialnego lub innych źródeł.

§ 2570

Dotacja przedmiotowa z budżetu powiatu dla jednostek sektora finansów publicznych, tj.:	49 319,74
Zespołu Dziennych Domów Pomocy Społecznej tytułem dofinansowania działalności WTZ	4 9319,74

§ 2580

Dotacja podmiotowa z budżetu państwa dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych na dofinansowanie działalności pozostałych WTZ prowadzonych przez:	102 708,00
Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego w Puławach,	49 320,00
Nałęczowskie Stowarzyszenie Charytatywne,	41 100,00
Oraz:	
Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Kurów, a Zarządem Powiatu Puławskiego udzielono dofinansowania stowarzyszeniu „Otwarty Krąg” na organizację imprez z zakresu kultury, rekreacji i turystyki.	9 000,00
Polskie Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym Koło w Rykach.	1 644,00
WTZ przy Teatrze im Osterwy w Lublinie.	1 644,00

Wydatki na realizację programu „Samodzielni nie sami” w ramach projektu unijnego.	589 617,13
w tym umowy zlecenia.	6 605,00

II. REALIZACJA POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Obszarze Pomocy Społecznej na lata 2005 – 2015” została w 2007 roku w całości włączona do uaktualnionej „Strategii Rozwoju Powiatu Puławskiego” jako załącznik nr 1.

Zawarte w „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych...” zadania są sukcesywnie, w miarę możliwości i posiadanych środków finansowych, wprowadzane do projektu budżetu powiatu puławskiego na kolejne lata.

1.1. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W roku 2011 przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi powiatu realizującymi zadania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie powiatu puławskiego, opracowano Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011 – 2015, który jest częścią Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie puławskim na lata 2005 - 2015.

W toku realizacji zadań zawartych w ww. Programie, Zarządzeniem nr 31/2011 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach z dnia 5 lipca 2011 r. powołano Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych. Punkt działa w siedzibie i w oparciu o zasoby kadrowe Centrum. Celem działalności Punktu jest dostarczenie osobom niepełnosprawnym oraz podmiotom prowadzącym działalność na ich rzecz aktualnie obowiązujących i rzetelnych informacji niezbędnych do uzyskania adekwatnej do ich potrzeb pomocy i wsparcia. Pracownicy Punktu udzielają informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie oraz porad prawnych.

Ponadto PCPR w Puławach udziela szerokiego wsparcia niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu puławskiego, realizując projekt systemowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

1.2. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE PUŁAWSKIM NA LATA 2011 – 2015

Zadania **Programu** w 2011r. realizowane były poprzez:

- działania podejmowane poprzez Ośrodek Interwencji Kryzysowej (poradnictwo specjalistyczne psychologiczne i prawne, schronienie w hostelu dla ofiar przemocy),
- spotkania indywidualne ze sprawcami przemocy,
- umożliwienie ofiarom przemocy w rodzinie uzyskanie szerokiego wsparcia poprzez udział w Programie Aktywności Lokalnej dla osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami (grupa wsparcia, konsultacje wychowawcze, poradnictwo prawne, terapia indywidualna, kurs pierwszej pomocy przedmedycznej). Uczestniczyło w nim 27 osób,

- zorganizowanie szkolenia dla pracowników instytucji zaangażowanych w zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie nt. stosowanie procedury zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu [przemocy w rodzinie oraz stosowanie procedury Niebieska Karta.

1.3. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO NA LATA 2011 – 2015

Kierownik Poradni Rodzinnej PCPR uczestniczył w opracowaniu Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015.

W ramach programu PCPR realizuje następujące zadania:

- opracowanie i realizacja programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym w formie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Puławskim na lata 2011 – 2015,
- tworzenie lokalnych ośrodków pomocy kryzysowej oferujących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu, poprzez utworzenie na bazie Ośrodka Interwencji Kryzysowej – lokalnego Ośrodka Pomocy Kryzysowej. Zwiększenie zakresu oferowanej obecnie pomocy przez pracowników OIK o udzielanie pomocy ofiarom przemocy, katastrof i klęsk żywiołowych oraz w innych stanach kryzysu zagrażających zdrowiu psychicznemu,
- realizację lokalnego programu poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez prowadzenie punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych,
- udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej osobom z zaburzeniami psychicznymi w ramach działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Ośrodka Pomocy Kryzysowej i Poradni Rodzinnej oraz prowadzenie ewidencji.

1.4. REALIZACJA PROJEKTU SYSTEMOWEGO „SAMODZIELNI – NIE SAMI”

WSPÓLFINANSOWANEGO W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

27.01.2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach złożyło do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie wniosek o dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego projektu systemowego „Samodzielni – nie sami” w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej” Działania 7.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji” Poddziałania 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na rok 2011.

Projekt został pozytywnie zweryfikowany pod względem formalnym i merytorycznym, i zatwierdzony do realizacji uchwałą nr LI/957/2011 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 19 lipca 2011 r. W dniu 04 sierpnia 2011 roku został zawarty aneks do umowy ramowej nr PO KL.07.01.02-06-007/08-07 pomiędzy Samorządem Województwa Lubelskiego - Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie a Powiatem Puławskim/Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, na postawie którego przyznano Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

dotację rozwojową w łącznej kwocie nie przekraczającej 1 570 895,16 PLN; ogólną wartość projektu określono na 1 755 190,16 PLN. Celem głównym projektu jest zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom wykluczonym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz podwyższenie statusu zawodowego i społecznego poprzez przygotowanie tych osób do wejścia lub powrotu na rynek pracy i integracji z rynkiem pracy. Cel główny osiągnąć był poprzez realizację celów szczegółowych, między innymi takich jak:

- upowszechnianie oraz rozwój form aktywnej integracji poprzez indywidualne programy usamodzielnienia oraz umowy,
- realizację programów aktywności lokalnej,
- podniesienie samooceny uczestników projektu,
- zatrudnienie w PCPR doradcy ds. osób niepełnosprawnych (etat finansowany w całości ze środków EFS).

Realizacja celów szczegółowych odbywała się przy zastosowaniu instrumentów aktywnej integracji (aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej) w procesie pracy socjalnej, przy zastosowaniu narzędzi w postaci indywidualnego programu usamodzielnienia oraz umowy. Zgodnie z obowiązującymi w 2011 roku wytycznymi limit wsparcia w ramach aktywnej integracji wynosi 5 000,00 zł w przypadku wychowanków, 4 000,00 zł w przypadku osób niepełnosprawnych oraz 3 000,00/4 000,00 zł dla uczestnika programu aktywności lokalnej.

Założone cele wpisują się w Cel strategiczny 3. Efektywna pomoc społeczna Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005 – 2013, w cel szczegółowy: „Wspieranie grup szczególnego ryzyka zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową”. Ponadto przedstawione cele są zbieżne z celami zawartymi w „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze pomocy społecznej na lata 2005 – 2015” Cel strategiczny 2: Sprawny i efektywny system wsparcia osób niepełnosprawnych i Cel strategiczny 3: Rozwój inicjatyw i działań na rzecz osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, Cele szczegółowe: Rozwój różnorodnych form wsparcia usamodzielnianych wychowanków, Budowanie zintegrowanego systemu działań na rzecz przeciwdziałania marginalizacji społecznej osób i rodzin.

W 2011 roku zrealizowano następujące działania aktywnej integracji:

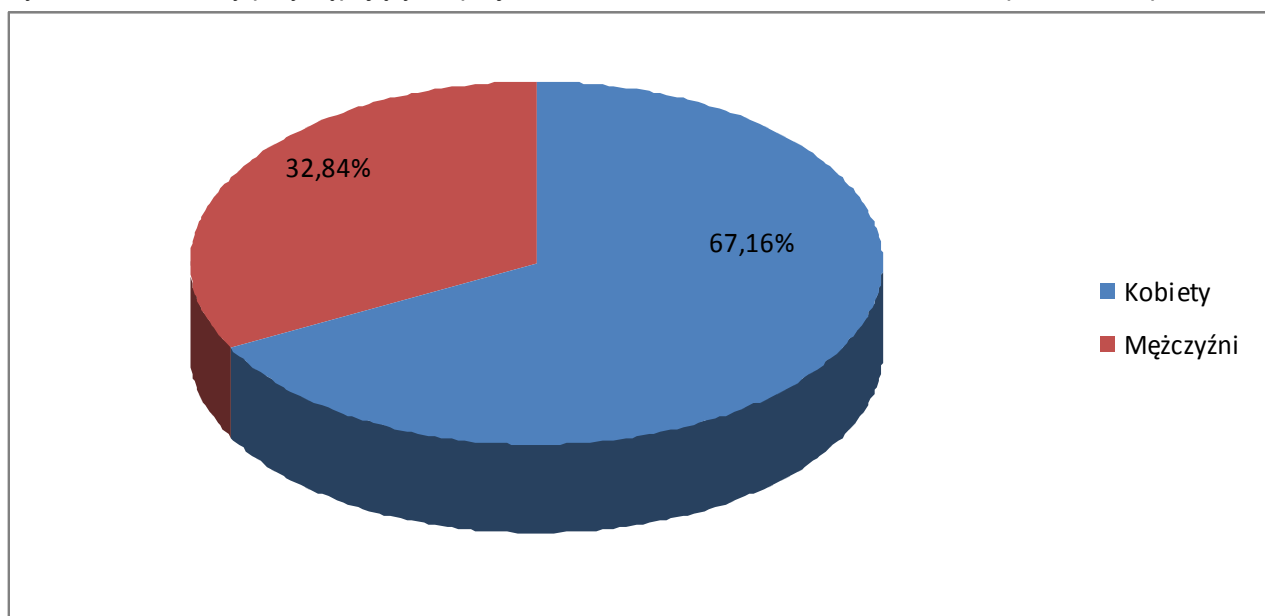
- Wsparcie w ramach indywidualnych programów usamodzielnienia – 25 osób
- Wsparcie indywidualne osób niepełnosprawnych – 39 osób
- Programy aktywności lokalnej:
  - dla wychowanków Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej – 16 osób
  - dla wychowanków rodzin zastępczych – 20 osób
  - dla rodziców zastępczych – 41 osób
  - dla młodzieży zagrożonej ubóstwem i wykluczeniem społecznym – 16 osób
  - dla niespokrewnionych z dzieckiem rodziców zastępczych – 27 osób
  - dla osób doświadczających przemocy – 26 osób
  - dla osób niepełnosprawnych w wieku 18 – 45 lat – 17 osób
  - dla osób niepełnosprawnych w wieku 46 – 64 lat – 40 osób
  - dla osób niepełnosprawnych – uczestników warsztatów terapii zajęciowej – 54 osób.
  - dla rodziców dzieci niepełnosprawnych – 18 osób.

Wyboru grup docelowych dokonano zgodnie z Planem Działania na lata 2007 – 2013 PO KL przewidującym w Poddziałaniu 7.1.2. w szczególności działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki. Uczestnicy projektu zostali wyłonieni przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach poprzez analizę dokumentacji, w tym indywidualnych programów usamodzielnienia, dokumentacji dotyczącej dofinansowań ze środków PFRON. Rekrutacji uczestników projektu systemowego dokonano z uwzględnieniem zasady równych szans, w tym równości płci, wyjątkiem był PAL dla osób doświadczających przemocy, w którym ze względu na specyfikę problemu brały udział tylko kobiety.

W ramach wyposażenia ułatwiającego dostęp osób niepełnosprawnych do wsparcia zakupiono: 10 laptopów wraz z oprogramowaniem, 3 trójkołowe rowerki rehabilitacyjne, 21 stacjonarnych rowerków rehabilitacyjnych, 8 orbitreków, 2 komputerowe programy logopedyczne, 3 ręczne wózki inwalidzkie, elektryczny wózek inwalidzki, akumulatory do wózka inwalidzkiego elektrycznego, 4 telefony komórkowe dla osób niesłyszących, aparat słuchowy, laska z echolokacją i świecą końcówką dla osoby niewidzącej, tabliczkę brajlowską z dźwiękiem, 2 aparaty fotograficzne, sfinansowano dostosowanie samochodu dla potrzeb osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim. Zakupione wyposażenie ma ułatwić osobom niepełnosprawnym udział w projekcie, a także umożliwić wykorzystanie i rozwijanie umiejętności nabytych w trakcie szkoleń i kursów finansowanych w ramach projektu „Samodzielni – nie sami”.

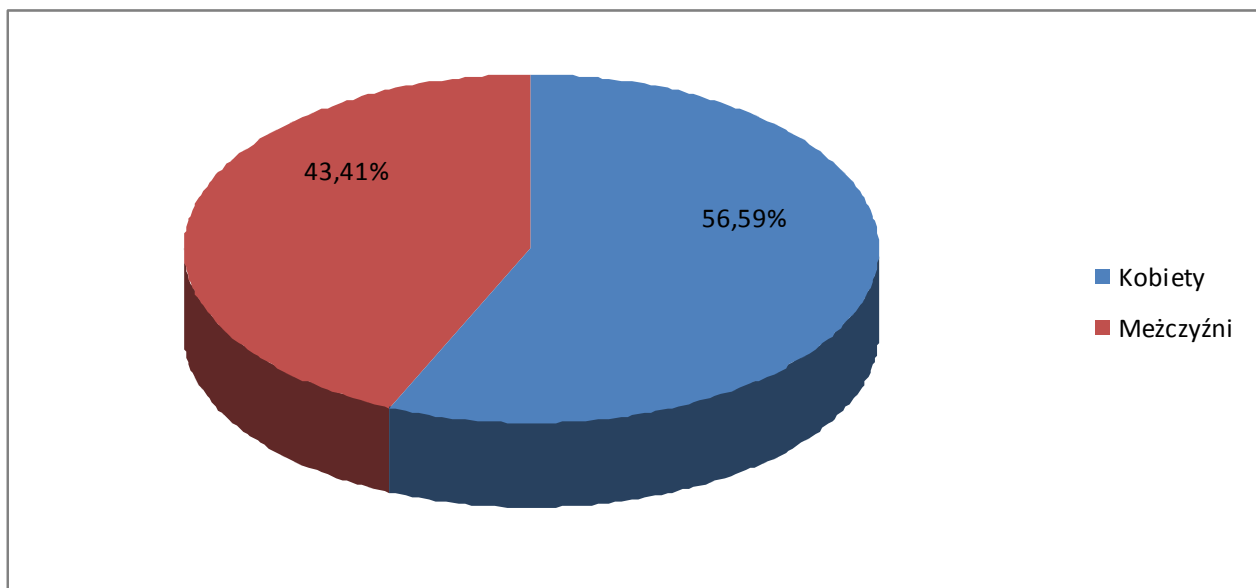
W 2011r. w projekcie wzięło udział 340 osób; 206 osób kontynuujących udział lub powracających do projektu oraz 134 osoby nowo przystępujące, w tym 90 (67,16%) kobiet oraz 44 (32,84%) mężczyzn.

Wykres 1 Uczestnicy przystępujący do projektu „Samodzielni – nie sami” w 2011 r. w podziale na płeć.

Od początku realizacji projektu tj. od 2008 roku, w projekcie wzięły udział 463 osoby; w tym 262 (56,59%) kobiety oraz 201 (43,41%) mężczyzn.

Wykres 2 Uczestnicy projektu „Samodzielni – nie sami”, którzy rozpoczęli udział w okresie od 2008 do 2011 r. w podziale na płeć.

W 2011 roku do projektu przystąpiły 134 osoby – 90 kobiet i 44 meężczyzn, w tym 54 osoby w wieku pomiędzy 15-24 lat, 58 osób w przedziale wiekowym 25 – 54 oraz 22 uczestników w wieku od 55 do 64 lat.

III. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Zadanie to realizowane jest poprzez Poradnię Rodzinną usytuowaną w strukturze organizacyjnej PCPR. Poradnia Rodzinną swoim zakresem działania obejmuje szeroko rozumiane poradnictwo specjalistyczne, a w szczególności psychologiczne (indywidualne, grupowe, małżeńskie oraz rodzinne) i prawne.

W 2011 roku klienci mogli korzystać z pomocy trzech psychologów, pedagoga i dwóch prawników. Klientom zgłaszającym się do Poradni Rodzinnej proponowana jest fachowa, anonimowa i bezpłatna pomoc. W roku 2011, tak jak w latach ubiegłych, miała ona formę konsultacji i porad psychologicznych, pedagogicznych oraz prawnych. Klienci uczestniczyli w terapii indywidualnej, małżeńskiej oraz rodzinnej.

Rok	2008	2009	2010	2011
Liczba osób	641	414	634	796
Liczba spotkań	2780	2842	3103	3194

Zestawienie liczby klientów oraz ilości przeprowadzonych spotkań w Poradni Rodzinnej w latach 2008 – 2011.

Odbывwały się również spotkania grupowe, które skierowane były do różnych grup odbiorców (młodzież, dzieci, dorośli). Odbiorcami oferty były osoby mieszkające na terenie powiatu puławskiego. Zgłaszały się po pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych i wychowawczych. Kontaktowały się one z własnej inicjatywy lub były kierowane przez kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych i inne instytucje pracujące na rzecz dziecka i rodziny. Klienci mieli możliwość skorzystania z szerokiej gamy usług, którą obrazują tab. 2 i 3. Część z nich była współfinansowana z dotacji celowej uzyskanej przez PCPR z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej („Warsztaty umiejętności wychowawczych”).

1. DZIAŁALNOŚĆ PORADNI RODZINNEJ W 2011 ROKU

REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU W ZAKRESIE PROWADZENIA SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA W RAMACH PORADNI RODZINNEJ W 2011 ROKU				
Lp	Forma realizacji zadania	Liczba osób realizujących zadanie, wykształcenie	Liczba osób objętych zadaniem	Ilość spotkań
1	Spotkania indywidualne	4 osoby (3 psychologów, pedagog)	522	2610
2	*Warsztaty umiejętności wychowawczych	2 osoby (2 psychologów Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Puławach)	18	15
3	Grupa wsparcia dla niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych <ul style="list-style-type: none"> • grupa wsparcia dla rodziców • grupa integracyjna dla dzieci	4 osoby (3 psychologów, pedagog)	17 rodzin (28 osób) 40 dzieci	8 8
4	Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	2 osoby (trenerzy programu PRIDE)	7	10
5	Poradnictwo prawne	2 prawników	181	543
Suma			796	3194

* zadania współfinansowane z dotacji celowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

1.1. SPOTKANIA INDYWIDUALNE

Największa liczba klientów to rodzice, zwracający się po pomoc z powodu problemów wychowawczych ze swoimi dziećmi (m.in. wagarowanie, zaburzenia zachowania - agresja, kradzieże, eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi, zaburzenia nastroju i emocji - depresja, fobie). Oferta Poradni skierowana jest do całej rodziny i obejmuje proces diagnozowania, edukacji oraz terapii.

Kolejną liczną grupą klientów były osoby w sytuacjach kryzysowych mające różnorodne problemy, w tym komunikacji interpersonalnej. Wiele osób zgłaszało się z powodu trudnych osobistych przeżyć (śmierć bliskiej osoby, rozwód, separacja). Oferta Poradni Rodzinnej skierowana jest również do osób niepełnosprawnych.

Łącznie odbyło się 2610 spotkań indywidualnych lub rodzinnych. Wzięły w nich udział 522 osoby.

1.2. GRUPA WSPARCIA DLA NIESPOKREWNIONYCH Z DZIECKIEM RODZICÓW ZASTĘPCZYCH

Celem spotkań była pomoc niespokrewnionym z dzieckiem rodzinom zastępczym oraz zawodowym rodzinom zastępczym w sprawowaniu opieki nad powierzonymi dziećmi.

Na spotkaniach poruszane były m. in. zagadnienia związane ze stworzeniem dziecku bezpiecznego miejsca w rodzinie zastępczej i najbliższym środowisku, z akceptacją dziecka i stworzeniem wzajemnej silnej więzi. Tematy dotyczyły także sposobu zaspokajania fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem strat przez nie doświadczanych,

zaburzonego poczucia tożsamości. Uczestnicy zdobywali wiedzę o sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych, m. in.: o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną. Rozmawiano również o bieżących problemach występujących w sprawowaniu opieki nad dziećmi.

W spotkaniach grupy wsparcia udział wzięło 17 rodzin zastępczych (28 osób w tym: 17 kobiet i 11 mężczyzn). W grupach uczestniczyło 11 małżeństw i 6 kobiet samotnie wychowujących dzieci. Dzieci umieszczone w tych rodzinach były w wieku: od kilku tygodni do 18 lat (od 3 do 8 dzieci w każdej rodzinie, łącznie 40 dzieci).

Rodzice zastępczy mogli systematycznie uczestniczyć w grupach wsparcia, gdyż podczas ich trwania dzieci miały zapewnioną fachową opiekę poprzez udział w grupach integracyjnych. Odbyło się 8 spotkań.

1.3. WARSZTATY UMIEJĘTNOŚCI WYCHOWAWCZYCH (ZADANIE REALIZOWANE Z DOTACJI CELOWEJ MINISTERSTWA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ).

W wyniku realizacji programu uczestnicy warsztatów opanowali umiejętności: nawiązywania efektywnej współpracy z dzieckiem, modyfikowania niepożądanych zachowań bez stosowania przemocy, rozpoznawania, wyrażania i akceptowania uczuć, radzenia sobie z tzw. trudnymi uczuciami w duchu poszanowania godności osobistej drugiego człowieka, aktywnego, wspierającego słuchania oraz wyrażania rodzicielskich oczekiwań i ograniczeń w taki sposób, żeby były one respektowane przez dziecko. Osoby biorące udział w warsztatach nauczyły się także konstruktywnie radzić sobie z problemami i kryzysami wychowawczymi oraz nabyły umiejętności prawidłowej komunikacji i skutecznej dyscypliny (pochwały, konsekwencje, nagrody).

W sytuacjach kryzysowych będą potrafili skutecznie sobie z nimi poradzić, ewentualnie będą wiedziały gdzie szukać właściwego wsparcia i pomocy.

Do udziału w warsztatach zgłosiło się 22 osoby. Odbyło się 15 spotkań, po 2 godziny każde, szkolenie ukończyło 18 osób.

1.4. PROGRAMY AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA KLIENTÓW PORADNI RODZINNEJ W 2011 ROKU.

Lp	NAZWA	Liczba uczestników
1	Program Aktywności Lokalnej dla niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i ich wychowanków	67 (dorośli i dzieci)
2	Program Aktywności Lokalnej dla osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami (2 grupy)	55 (dorośli i dzieci)
3	Program Aktywności Lokalnej – dla młodzieży powyżej 15 r.ż. – zagrożonej ubóstwem i wykluczeniem społecznym	16 (młodzież pow. 15. r.ż.)
	Suma	138

1.4.1 Program Aktywności Lokalnej dla niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i ich wychowanków

Celem programu była poprawa funkcjonowania i udzielenie wsparcia rodzinom zastępczym niespokrewnionym z dzieckiem z terenu powiatu puławskiego, zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem.

Celem dodatkowym było również udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym dla zapewnienia im lepszego funkcjonowania społecznego poprzez zorganizowanie treningu umiejętności wychowawczych oraz możliwości udziału w indywidualnych konsultacjach ze specjalistami z różnych dziedzin. Zajęcia grupowe były oparte na psychoedukacji, i wsparciu emocjonalnym w radzeniu sobie z trudnościami wynikającymi z pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Wszystkie formy wsparcia tj. trening kompetencji i umiejętności wychowawczych w ilości 15 godzin, 5 godzin kursu pierwszej pomocy przedmedycznej, 5 godzin konsultacji wychowawczych na każdą rodzinę zastępczą przeprowadzono podczas 8-dniowego wyjazdu do pensjonatu „Rewa” w Kossakowie w terminie 13 – 20. 08. 2011r. W trakcie trwania zajęć dla rodziców dzieci miały zapewnioną fachową opiekę. W tej części programu wzięło udział 26 osób dorosłych oraz 40 dzieci.

O odbyło się również szkolenie z zakresu obsługi komputera – postawy obsługi Internetu oraz obsługi programu MS Office, w Puławach w terminie 2-16.11. 2011r., w którym udział wzięło 16 osób.

Łącznie w programie wzięło udział 27 osób dorosłych (16 rodzin).

Wysokość dotacji wyniosła 108 000,00 zł.

1.4.2 Program Aktywności lokalnej dla osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami

Program skierowany był do osób dorosłych, doświadczających przemocy w rodzinie lub będących jej świadkami. Celem programu była poprawa funkcjonowania, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja w celu przywrócenia samodzielności życiowej osobom doświadczającym przemocy.

W programie wzięło udział 56 osób (25 kobiet, 31 dzieci). Uczestnicy zostali zakwalifikowani do dwóch grup. Grupa pierwsza składała się z 16 kobiet i 24 dzieci i była to grupa kontynuująca program z 2010r. Grupa druga to 9 kobiet i 7 dzieci i była to grupa rozpoczynająca swój udział w programie.

W ramach programu dla 16 kobiet, uczestniczek Programu Aktywności Lokalnej dla osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami przeprowadzono trening kompetencji i umiejętności wychowawczych w wymiarze 10 godzin, podczas 6-dniowego wyjazdu do Ośrodka Wypoczynkowego GRAJAN w Ogonkach w Węgorzewie, w terminie od 12.08.2011r. do 17.08.2011r. Ponadto na terenie Puław w budynku Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii zorganizowano poradnictwo specjalistyczne w formie grupy wsparcia - 9 godzin (3 spotkania po 3 godziny), poradnictwa prawnego (2 godziny dla każdej uczestniczki) oraz kursu pierwszej pomocy przedmedycznej – 1 spotkanie trwające 3 godziny dla wszystkich uczestniczek w terminie od 02.10.2011r. do 30.11.2011r.

W ramach programu dla 9 kobiet, uczestniczek Programu Aktywności Lokalnej dla osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami przeprowadzono trening kompetencji i umiejętności społecznych w wymiarze 8 godzin, podczas 2-dniowego wyjazdu do „Willi Monika”

w Nałęczowie, w terminie od 10.09.2011r. do 11.09.2011r. Ponadto na terenie Puław w budynku Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii zorganizowano poradnictwo specjalistyczne w formie grupy wsparcia - 9 godzin (3 spotkania po 3 godziny), poradnictwa prawnego (2 godziny dla każdej uczestniczki) oraz indywidualnej terapii – 7 godzin dla każdej uczestniczki w terminie od 2.10.2011r. do 30.11.2011r.

W czasie zajęć z uczestniczkami dzieci miały zapewnioną fachową opiekę.

Wysokość dotacji wyniosła 75 000,00 zł.

1.4.3 Program Aktywności Lokalnej dla młodzieży powyżej 15. r.ż. zagrożonej ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Programem objętych było 16 uczestników (8 dziewcząt i 8 chłopców), mieszkańców powiatu puławskiego. Celem programu była aktywizacja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży objętej programem poprzez rozwijanie umiejętności społecznych, podniesienie poczucia własnej wartości.

W ramach realizacji programu przeprowadzono trening kompetencji i umiejętności społecznych z elementami autoprezentacji w ilości 10 godzin, kurs pierwszej pomocy przedmedycznej w ilości 3 godzin, oraz doradztwo zawodowe w ilości 2 godzin dla uczestnika podczas 8-dniowego wyjazdu do Centrum Hotelowo – Konferencyjnego ALMA, Gdańsk - Sobieszewo w terminie od 16.08.2011r. do 23.08.2011r.

Dodatkowo młodzieży zaproponowano szkolenie z zakresu grafiki komputerowej w terminie od 15.11.2011r. do 28.11.2011r. w wymiarze 20 godzin, które odbyło się w Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli - Ośrodek Szkoleniowy w Puławach.

Wysokość dotacji wyniosła 48 000,00 zł.

1.5. SZKOLENIE KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE

W 2011 r. rozpoczęto kolejne szkolenie (XII edycja) kandydatów na rodziców zastępczych. Udział w szkoleniu wzięło 4 rodziny (7 osób). Szkolenie rozpoczęło 17.10.2011r. i trwa nadal. Planowane zakończenie programu PRIDE przewidziano w lutym 2012r.

2. PORADNICTWO PRAWNE

Porady były świadczone rodzinom i osobom z terenu powiatu puławskiego, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Klientom udzielono poradnictwa prawnego, głównie w sprawach:

- alimentacyjnych (w tym egzekucji),
- rozwodowych (ew. separacji),
- dotyczących władzy rodzicielskiej,
- uprawnień i obowiązków rodziny zastępczej i opieki prawnej,
- kontaktów z dzieckiem (zarówno rodziców jak i dziadków).

Udzielono łącznie 543 porad. Z pomocy skorzystało 181 osób.

IV. OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ, HOSTEL DLA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ

Ośrodek Interwencji Kryzysowej podejmuje działania interdyscyplinarne na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Specjaliści: psychologowie i pedagog przyjmują klientów od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 18.00 natomiast prawnicy - raz w tygodniu. Ponadto w ramach dyżurów pracę Ośrodka Interwencji Kryzysowej wspierają pracownicy socjalni, którzy zostali odpowiednio przygotowani do działań interwencyjno – poradniczych.

Z myślą o potencjalnych klientach dla ułatwienia im kontaktu z OIK uruchomiona została bezpłatna infolinia, dostępna w godzinach pracy OIK nr 800 110 001.

Dodatkowo psychologowie pełnią całodobowe przez wszystkie dni tygodnia dyżury telefoniczne pod nr 785 027 111. Informacja o możliwości skorzystania z pomocy została rozpropagowana poprzez lokalne media, ulotki, plakaty, pisma do instytucji zajmujących się osobami potrzebującymi pomocy.

Kontynuowana jest ścisła współpraca z Komendą Powiatową Policji, kuratorami sądowymi oraz pracownikami Ośrodków Pomocy Społecznej. W wyniku tej współpracy Komenda Powiatowa Policji przekazała do OIK 15 informacji w ramach procedury Niebieskiej Karty z prośbą o objęcie rodzin wsparciem psychologicznym. Dodatkowo pracownicy OIK założyli 2 Niebieskie Karty.

W 2011 roku pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej objęto 208 osób.

Zestawienie liczby klientów OIK, osób którym udzielono schronienia w hostelu oraz liczby Niebieskich Kart przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w latach 2008-2011.

ROK	2008	2009	2010	2011
Komórka				
OIK	178	132	155	208
HOSTEL	5	5	12	18
NIEBIESKIE KARTY	37	20	23	15

Pomoc ofiarom przemocy jest bardzo trudna. Trudności te wynikają ze specyfiki funkcjonowania ofiar przemocy (wyuczona bezradność, niskie poczucie własnej wartości, brak wiary w zmiany, silne poczucie winy), co powoduje, że osoby te szybko wycofują się z kontaktu, mają wysoki poziom lęku przed sprawcą, czują się od niego uzależnione i zupełnie bezradne. Uregulowania prawne nie chronią w wystarczający sposób ofiary przemocy przed sprawcą. Sprawy sądowe trwają bardzo długo, często są umarzane z braku wystarczających dowodów, świadków, a jeżeli zostają zakończone wyrokiem, to kary są niskie.

W celu wsparcia ofiar przemocy i zapewnienia im schronienia od 2007r. funkcjonuje hostel dla ofiar przemocy obecnie mieści się on w pomieszczeniach Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Puławach. Składa się z 2 pokoi, kuchni i toalety. Są to niezależne pomieszczenia przeznaczone dla 8 osób.

W 2011 roku ze schronienia w hostelu skorzystało 7 rodzin (łącznie 18 osób). Osoby umieszczone w hostelu są objęte pomocą psychologiczną i prawną przez pracowników OIK. Bieżące koszty utrzymania hostelu ponosi PCPR.

Poradnia Rodzinna oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej podejmują działania o charakterze interdyscyplinarnym. W razie potrzeby zaprasza się do zespołu interdyscyplinarnego specjalistów i pracowników innych instytucji celem wypracowania planu wspólnych działań, poprawiających sytuację rodzin oraz wspierających je w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

Realizację zadań PR i OIK zabezpiecza 3 psychologów, pedagog oraz 2 prawników.

Wszyscy pracownicy podnoszą regularnie swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w licznych zajęciach szkoleniowo – warsztatowych dotyczących pomocy psychologicznej i prawnej oraz poprzez samodoskonalenie się i superwizje.

V. RODZINY ZASTĘPCZE

Podstawowym ogniwem systemu opieki zastępczej jest rodzina zastępcza. Obok adopcji jest ona najbardziej cenioną formą opieki nad dzieckiem pozbawionym rodziny naturalnej, stanowiąc bliskie dziecku środowisko, pozwala nawiązać nowe, a czasem jedyne więzi emocjonalne, a tym samym zapobiec negatywnym dla rozwoju dziecka skutkom sieroctwa.

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej definiuje rodzinę zastępczą, jako rodzinę, w której umieszcza się małoletnie dziecko w celu sprawowania nad nim opieki, gdy rodzice dziecka nie są w stanie spełniać swojej podstawowej funkcji i władza rodzicielska została im ograniczona bądź z różnych przyczyn zawieszona.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym:

- odpowiednie warunki bytowe;
- możliwość rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego;
- możliwość zaspokojenia indywidualnych potrzeb dziecka;
- możliwość właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań;
- odpowiednie warunki do wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Ustawodawca ustanowił następujące typy rodzin:

- Spokrewnione z dzieckiem;
- Niespokrewnione z dzieckiem;

Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, dzielą się na:

- wielodzietne, w których umieszcza się w tym samym czasie od 3 do 6 dzieci;
- specjalistyczne, w których umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci niedostosowanych społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji;
- o charakterze pogotowia rodzinnego - nie więcej niż 3 dzieci, pobyt ma charakter czasowy, do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 12 miesięcy.

Pełnienie funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej wymaga uzyskania pozytywnej opinii ośrodka pomocy społecznej, wydanej na podstawie wywiadu środowiskowego oraz odbycia szkolenia i uzyskania zaświadczenia kwalifikacyjnego.

Pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej opiera się na umowie zawartej ze starostą.

Rodziny zastępcze otrzymują miesięczną pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka, a zawodowe rodziny zastępcze uprawnione są ponadto do wynagrodzenia z tytułu świadczonej opieki i wychowania w wysokości ustalonej w umowach.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nałożyła na PCPR w Puławach obowiązek składania sądowni rodzinnemu przynajmniej raz w roku informacji o całokształcie sytuacji osobistej każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji jego rodziny naturalnej.

Ponadto zgodnie z obowiązującymi przepisami powiatowe centrum pomocy rodzinie obowiązane jest do prowadzenia lub zlecania innym podmiotom szkoleń dla funkcjonujących na terenie powiatu rodzin zastępczych.

W okresie od 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r. na terenie powiatu puławskiego funkcjonowało łącznie 147 rodzin zastępczych, w których przebywało 231 dzieci, w tym 124 rodziny spokrewnione z dzieckiem, w których przebywało 162 dzieci, 18 rodzin niespokrewnionych z dzieckiem, w których przebywało 28 dzieci oraz 8 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 41 dzieci w tym 1 rodzina o charakterze pogotowia rodzinnego, 1 rodzina specjalistyczna oraz 6 rodzin wielodzietnych niespokrewnionych z dzieckiem.

W 2011 r. na terenie powiatu puławskiego funkcjonowała jedna rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego, w której przebywało łącznie w okresie od stycznia do grudnia 2011r. 8 dzieci, z czego 1 dziecko umieszczone zostało w innej rodzinie zastępczej, 2 dzieci umieszczono w rodzinie adopcyjnej i 2 dzieci powróciło do rodziny biologicznej.

W okresie sprawozdawczym sąd rodzinny ustanowił 24 nowe rodziny zastępcze, w tym 1 rodzinę niespokrewnioną z dzieckiem. W rodzinach tych umieszczono 34 dzieci.

W 2011 r. rozwiązano 18 rodzin zastępczych, przy czym 11 rodzin rozwiązanych zostało z mocy prawa, ponieważ umieszczone w nich dzieci rozpoczęły proces usamodzielnienia, a 5 rodzin rozwiązanych zostało postanowieniem sądu na wniosek PCPR, rodzin biologicznych i rodzin zastępczych. Dzieci z tych rodzin powróciły do rodzin naturalnych. Ponadto 1 rodzina, w której przebywało 1 dziecko przeprowadziła się na teren innego powiatu.

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w latach 2006- 2011

	Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba rodzin zastępczych		144	152	151	155	146	147
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych		199	213	215	225	213	231

Powiat poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udziela rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci.

Wysokość pomocy uzależniona jest od typu rodziny oraz wieku, stanu zdrowia, stopnia niedostosowania społecznego dziecka i od 1 października 2006r. wynosi miesięcznie odpowiednio:

- w przypadku dziecka w wieku do 7 lat - 60 % podstawy, tj. 988,20 zł;
- w przypadku dziecka w wieku od 7 do 18 lat - 40% podstawy, tj. 658,80 zł;
- w przypadku dziecka do 7 lat, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności - 80% podstawy, tj. 1317,60 zł;
- w przypadku dziecka w wieku od 7 do 18 lat i posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności - 60% podstawy, tj. 988,20 zł;
- zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego otrzymuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 160% podstawy, tj. 2635,20 zł z tytułu sprawowania opieki, natomiast w okresie pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka w wysokości 95% podstawy, tj. 1564,65 zł;
- zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna lub specjalistyczna rodzina zastępcza otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości do 160% podstawy, tj. 2635,20 zł, nie mniej jednak niż 95% podstawy tj. 1564,65 zł.

Podstawa naliczania pomocy pieniężnej, określona została w ustawie o pomocy społecznej i od 1 października 2006 r. wynosi 1647 zł.

Jeśli dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej posiada dochód, do którego zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej zalicza się otrzymywane alimenty, rentę rodzinną wraz z dodatkiem dla sierot zupełnych, zasiłek pielęgnacyjny oraz dochód uzyskiwany z majątku dziecka wówczas kwotę pomocy pieniężnej pomniejsza się o kwotę odpowiadającą 50 % tego dochodu.

Rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem otrzymuje dodatkowo na każde umieszczone dziecko dodatek z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem w wysokości 10 % podstawy.

Ponadto rodzinie zastępczej może być przyznane jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości do 150% podstawy, czyli do kwoty 2470,50 zł na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka. W 2011 r. taką formą pomocy objęto 15 rodzin zastępczych i udzielając pomocy na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem 23 dzieci.

W 2011 r. na pomoc dla rodzin zastępczych oraz pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków z tych rodzin wydatkowano w ramach własnego budżetu kwotę 1 977 945,83 zł.

Udzielono 147 rodzinom zastępczym 2 316 świadczeń dla 231 dzieci.

Ponadto w 2011 r. zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze otrzymały wynagrodzenie w łącznej wysokości brutto 189 992,07 zł.

Świadczenia pieniężne na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych udzielane są w drodze decyzji administracyjnych, natomiast warunkiem niezbędnym do wydania decyzji administracyjnej w 2011r. był wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, aktualizowany nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W 2011r. wydanych zostało 253 decyzje administracyjne w sprawie udzielenia pomocy pieniężnej rodzinom zastępczym, bądź w sprawie zmiany wysokości świadczenia lub też wygaszenia decyzji przyznającej pomoc.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach czuwa nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i sprawuje nadzór nad wypełnianiem obowiązków rodzin zastępczych oraz współpracuje w tym zakresie z sądem rodzinnym. Nie rzadziej niż co 6 miesięcy pracownik socjalny zobowiązany jest przeprowadzić wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny zastępczej bądź dziecka umieszczonego w tej rodzinie podejmowane są działania interwencyjne.

Z rodzinami zastępczymi prowadzono intensywną pracę socjalną celem poprawy funkcjonowania emocjonalnego i społecznego dzieci i rodzin. Praca ta wymagała ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej, kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi.

Równoległe z tymi działaniami pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Praca ta w szczególności koncentrowała się na rodzinach, które w ostatnim okresie straciły prawo do opieki nad dzieckiem. Rodziny te były objęte interdyscyplinarnymi działaniami pracowników socjalnych PCPR w Puławach, ośrodków pomocy społecznej, kuratorów oraz specjalistów Poradni Rodzinnej PCPR w Puławach. Działania te zmierzały do wzmocnienia funkcji rodzicielskich, prawidłowych relacji w rodzinie, celem umożliwienia dziecku powrotu do domu rodzinnego.

Pracownicy socjalni Centrum utrzymują stały kontakt z kuratorami sądowymi w celu omówienia i analizowania zasadności funkcjonowania rodzin zastępczych. W przypadku stwierdzenia dysfunkcyjności tych rodzin, nieprawidłowego dysponowania pomocą pieniężną przeznaczoną na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, brakiem współpracy z pracownikami PCPR oraz faktem niesprawowania bezpośredniej opieki nad dzieckiem podejmowane są działania mające na celu poprawę funkcjonowania tych rodzin, a w przypadku braku możliwości rozwiązania istniejących problemów, PCPR w Puławach występuje z wnioskiem do sądu o rozwiązanie tych rodzin.

W przypadku gdy dziecko, którego miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej był nasz powiat, a w wykonaniu postanowienia sądu zostało ono umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, Powiat Puławski zgodnie z art. 86 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej zobowiązany jest do ponoszenia wydatków na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej na podstawie zawartych porozumień.

W 2011 r. na terenie innych powiatów w rodzinach zastępczych umieszczonych było 19 małych dzieci pochodzących z terenu powiatu puławskiego, tj.:

- Powiat Jarociński – 3 dzieci,
- Powiat Rycki – 4 dzieci,
- Miasto Kraków – 1 dziecko,
- Miasto Lublin – 4 dzieci,
- Powiat Krasnostawski – 2 dzieci,
- Powiat Gliwicki – 1 dziecko,
- Powiat Opolski – 1 dziecko,
- Powiat Piaseczyński – 1 dziecko,
- Miasto Olsztyn – 1 dziecko,
- Powiat Lubelski – 1 dziecko.

Na pokrycie kosztów pobytu ww. małoletnich w rodzinach zastępczych w 2011r. wydano łącznie kwotę 192 089,27 zł.

Również w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu przebywały dzieci, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie były inne powiaty. Zgodnie z zawartymi porozumieniami Powiat Puławski w 2011r. otrzymał od tych jednostek zwrot środków wydanych na utrzymanie dzieci w łącznej wysokości 158 381,53 zł. W 2011r. w rodzinach zastępczych na terenie powiatu puławskiego przebywało 22 dzieci z terenu innych powiatów, tj.:

- Powiat Pruszkowski – 1 dziecko,
- Powiat Kozienicki – 4 dzieci,
- Powiat Lubelski – 3 dzieci,
- Miasto Lublin – 2 dzieci,
- Miasto Stołeczne Warszawa – 1 dziecko,
- Powiat Zamojski – 1 dziecko,
- Powiat Rycki – 4 dzieci,
- Powiat Opolski – 1 dziecko,
- Powiat Lubartowski – 1 dziecko,
- Powiat Lipski – 2 dzieci,
- Powiat Włoszczowski- 1 dziecko,
- Powiat Świdnicki – 1 dziecko.

W dniu 9 czerwca 2011r. Sejm RP uchwalił ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie 1 stycznia 2012r. Ww. ustawa wprowadza szereg zmian organizacyjnych w zakresie pieczy zastępczej m.in. rozszerzając zakres oraz formy pomocy dziecku i rodzinie oraz rozszerzając katalog świadczeń przysługujących osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej (rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka) o zupełnie nowe formy pomocy finansowej (m.in. dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu mieszkalnego, pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem lokalu mieszkalnego).

1.1. USAMODZIELNIANIE PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze byli objęci przez PCPR w Puławach pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integracją ze środowiskiem, a także pomocą:

- pieniężną na usamodzielnienie w wysokości od 1 647 zł do 6 588 zł w zależności od czasu pobytu wychowanka w rodzinie zastępczej lub czasu pobytu i typu placówki;
- pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości 494,10 zł miesięcznie;
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- w uzyskaniu zatrudnienia;
- na zagospodarowanie w formie rzeczowej oraz w wysokości do kwoty 4 941 zł z przeznaczeniem na wyposażenie mieszkania w niezbędne urządzenia domowe, na zakup materiałów niezbędnych do przeprowadzenia remontu, na pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny, sprzęt który pomoże podjąć zatrudnienie.

Warunkiem otrzymania ww. pomocy jest zobowiązanie się wychowanka do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, który opracowuje wspólnie z opiekunem usamodzielnienia.

Program usamodzielnienia określa sposób oraz formy współdziałania i wspierania osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem, uzyskania wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami osoby usamodzielnianej, uzyskania kwalifikacji zawodowych, pomocy w ustaleniu uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, podjęcia zatrudnienia, a także w uzyskaniu przysługujących świadczeń.

Opiekunem usamodzielnienia zostaje wyznaczony najczęściej pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach. Do obowiązków opiekuna usamodzielnienia należy przede wszystkim zaznajomienie się z dokumentacją i drogą życiową osoby usamodzielnianej, ocena realizacji programu i jego – w razie potrzeby – weryfikowanie, współpraca z rodziną osoby usamodzielnianej i środowiskiem lokalnym, zwłaszcza ze szkołą, opiniowanie wniosków o pomoc pieniężną na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki.

Opracowywanie i realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia to nie tylko współpraca opiekuna z wychowankiem, ale także praca socjalna w środowisku, spotkania z rodzinami zastępczymi czy biologicznymi oraz pracownikami placówek opiekuńczo- wychowawczych, szkół, ośrodków pomocy społecznej czy Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach, urzędów gmin lub Urzędu Miasta w Puławach (w sprawie pracy i mieszkania socjalnego). Przeprowadzenie procesu usamodzielnienia wymaga intensywnej pracy, która nie kończy się tylko na wyznaczaniu celów i zadań do realizacji, ale także wymaga dokonywania okresowej oceny, modyfikowania i dostosowywania indywidualnego planu usamodzielnienia do aktualnych potrzeb wychowanka oraz szans na samodzielne i godne życie.

W roku 2011r. PCPR w Puławach realizowało proces usamodzielnienia z 94 wychowankami z rodzin zastępczych, z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz z młodzieżowych ośrodków wychowawczych - pochodzącymi z terenu powiatu puławskiego lub osiedlającymi się na terenie naszego powiatu.

Ponadto ściśle współpracowaliśmy z innymi powiatami w zakresie realizacji programów usamodzielnienia 6 usamodzielnianych wychowanków pochodzących z tych powiatów, a zamieszkałych obecnie na terenie powiatu puławskiego.

Wychowankom z rodzin zastępczych przyznano decyzją administracyjną i wypłacono:

- 448 miesięcznych świadczeń na kontynuowanie nauki w kwocie:	217 548 zł
- 5 świadczeń na zagospodarowane w formie rzeczowej w kwocie:	24 705 zł
- 5 świadczeń pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w kwocie:	24 705 zł
<hr/>	
- Ogółem 458 świadczenia na łączną kwotę:	266 958 zł

Pełnoletnim wychowankom placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków wychowawczych, pochodzącym z terenu powiatu puławskiego lub osiedlającym się na naszym terenie przyznano decyzją administracyjną i wypłacono:

- 132 miesięcznych świadczeń na kontynuowanie nauki w kwocie:	65 222 zł
- 1 świadczenie na zagospodarowanie w formie rzeczowej w kwocie:	4 941 zł
- 1 świadczenie pieniężne na usamodzielnienie w kwocie:	4 941 zł
<hr/>	
- Ogółem 134 świadczenia na łączną kwotę:	75 104 zł

Powyższą pomoc wypłacano 22 pełnoletnim wychowankom tj.:

- 19 wychowankom Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach;
- 1 wychowanka Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Rusinowie Koneckim;
- 1 wychowanka Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Warszawie;
- 1 wychowanka Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Krakowie.

1.2. MIESZKANIE CHRONIONE

Na terenie powiatu puławskiego w 2011r. funkcjonowało jedno mieszkanie chronione, utworzone w budynku Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach, przeznaczone dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej zapewniającą warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku i przygotowującą do prowadzenia samodzielnego życia.

W 2011r. w ww. mieszkaniu chronionym przebywało 3 byłych wychowanków Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach. Osoby usamodzielnione zajmujące to mieszkanie ponoszą odpłatność zgodnie z Uchwałą Nr XL/401/2006 Rady Powiatu w Puławach z dnia 1 lutego 2006r. w sprawie ustalenia organizacji mieszkań chronionych utworzonych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej i szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w tych mieszkaniach. Wysokość opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym ustalana jest decyzją administracyjną i uzależniona jest od sytuacji osobistej i dochodowej osoby usamodzielnionej, w 2011r. ustalona była na poziomie: 0 zł – 91,70 zł miesięcznie.

Decyzją Zarządu Powiatu w Puławach z dnia 7 lipca 2010 r. Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach oddano w trwałe zarząd wyodrębniony lokal mieszkalny Nr 7 stanowiący własność Powiatu Puławskiego, położony na poddaszu budynku nr 16 przy ul. Kaniowczyków w Puławach. Nieruchomość ww. przeznaczona została na utworzenie kolejnego mieszkania chronionego dla pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków.

W celu uruchomienia ww. mieszkania od sierpnia 2011r. do października 2011r. przeprowadzono remont lokalu i dostosowano pomieszczenia do celów użytkowych. Koszt remontu wyniósł 57 456 zł., a umeblowanie mieszkania i jego wyposażenie – 17 837,83 zł. Koszt całkowity dostosowania lokalu na cele mieszkania chronionego wyniósł 75 293,83 zł. Umieszczenie pierwszych mieszkańców w utworzonym mieszkaniu chronionym planuje się na początku 2012r.

1.3. ALIMENTACJA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH ORAZ ODPŁATNOŚĆ RODZICÓW BIOLOGICZNYCH ZA POBYT DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH

Rodzice dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych zobowiązani są do ponoszenia opłat za pobyt dzieci do wysokości miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach decyzją administracyjną odstępuje od ustalenia opłaty, ustala bądź zwalnia rodziców biologicznych z ponoszenia opłat za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, biorąc pod uwagę zasady

określone w Uchwale Nr XIX/205/2004 Rady Powiatu Puławskiego z dnia 16 czerwca 2004r. w sprawie warunków odstąpienia od ustalenia opłaty oraz częściowego lub całkowitego zwolnienia rodziców z opłat za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz sytuację rodziców określoną w drodze wywiadu środowiskowego.

Ze względu na trudną sytuację materialną postępowanie administracyjne w sprawach odpłatności w większości przypadków zakończyło się odstąpieniem od ustalenia ww. opłaty bądź zwolnieniem z jej ponoszenia. W 2011r. wydano łącznie 31 decyzji administracyjnych regulujących obowiązek odpłatności. Natomiast decyzje wydane w latach poprzednich w większości nadal w 2011r. obowiązywały.

Zgodnie z art. 78 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej pomniejsza się o 50% dochodu tego dziecka. Do dochodu dziecka w rozumieniu art. 6 pkt 2 powołanej wyżej ustawy zalicza się kwotę otrzymywanej renty wraz z dodatkiem dla sierot zupełnych, zasiłek pielęgnacyjny, dodatek pielęgnacyjny, otrzymywane alimenty oraz kwotę odpowiadającą dochodom uzyskiwanym z majątku dziecka.

W 2011r. z tytułu otrzymywanych alimentów, zarówno w trybie postępowania sądowego, egzekucyjnego, jak i dobrowolnie płaconych przez rodziców biologicznych, pomoc na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 37 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych została pomniejszona o kwotę 32 535,97 zł, czyli łączna kwota płaconych rodzinom zastępczym alimentów przez rodziców biologicznych wynosiła 65 071,95 zł. Wobec powyższego kwota stanowiąca 50% otrzymywanych przez rodziny zastępcze alimentów pomniejsza wydatki Powiatu Puławskiego na świadczenia dla rodzin zastępczych w 2011r. o 32 535,97 zł.

Sytuacja rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2011r. ustalana była w oparciu o przeprowadzany wywiad środowiskowy. W większości przypadków rodzice biologiczni dziecka są oprócz niewydolności wychowawczej, w bardzo trudnej sytuacji materialnej i życiowej (bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia, długotrwała choroba, trudne warunki mieszkaniowe, inne sytuacje kryzysowe w rodzinie) i objęci są pomocą, w tym finansową, przez właściwe ośrodki pomocy społecznej.

Gdy sytuacja materialna rodziny ulega poprawie i w ocenie pracownika socjalnego rodzina zdolna jest łożyć na utrzymanie dziecka, to pracownik współpracujący z rodziną zastępczą i biologiczną motywuje rodzica do łożenia na utrzymanie dziecka w formie dobrowolnych alimentów. Wysokość alimentów adekwatna jest do możliwości finansowych rodzica. W przypadku braku chęci do współpracy ze strony rodzica biologicznego, braku woli do łożenia w drodze dobrowolnej alimentacji na dziecko, przy jednoczesnym posiadaniu przez rodzica możliwości do alimentacji pracownicy socjalni tutaj motywują rodzinę zastępczą do wystąpienia z pozwem o alimenty, jak również pomagają w napisaniu pozwu o alimenty i zebraniu wymaganych dokumentów.

Ponadto wiele dzieci przebywających w rodzinach zastępczych jest sierotami, część z nich uprawniona jest do świadczeń po zmarłych rodzicach. Zdarzają się również przypadki, gdy nieznane jest miejsce pobytu rodzica biologicznego (brak meldunku, nieprzebywanie pod adresem zameldowania, brak informacji o miejscu pobytu rodzica biologicznego), co znacznie utrudnia, a wręcz uniemożliwia pracę z rodziną i podjęcie kroków w kierunku ustalenia alimentów, jak również odpłatności.

Znaczna liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych ma zasądzone już alimenty od rodziców biologicznych. W większości egzekucja tak ustalonych alimentów jest bezskuteczna, co potwierdzone jest przedkładanymi w toku postępowania administracyjnego zaświadczeniami od komornika.

1.4. KIEROWANIE DO PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Na terenie powiatu puławskiego w 2011r. funkcjonowała jedna placówka opiekuńczo wychowawcza opieki całodobowej tj. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Puławach (WPOW w Puławach). WPOW w Puławach realizuje funkcję socjalizacyjną oraz funkcję wsparcia dziennego. Pobyt w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny i nieodpłatny.

Do placówki opiekuńczo - wychowawczej opieki całodobowej dziecko kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego dziecka. Małoletnie dziecko umieszczane jest w placówce opiekuńczo-wychowawczej w wykonaniu postanowienia sądu.

W 2011r. w placówce opiekuńczo - wychowawczej funkcjonującej na terenie powiatu puławskiego umieszczono 13 małoletnich, pochodzących z terenu powiatu oraz 2 małoletnich pochodzących z terenu innych powiatów (powiat rycki - 1 dziecko, powiat lipski – 1 dziecko). W ubiegłym roku w placówce socjalizacyjnej przebywało łącznie 46 dzieci. Miesięczny koszt pobytu jednego wychowanka w ww. placówce ustalono na kwotę w wysokości 3 650zł.

W przypadku umieszczenia dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce. Wysokość wydatków oraz inne kwestie związane z umieszczeniem dzieci uregulowane są w zawartych pomiędzy powiatami porozumieniach.

W 2011 r. na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 8 dzieci, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówce był powiat puławski, tj. w placówkach na terenie:

- Miasta Katowice – 1 dziecko (dowiezione przez policję na pobyt krótki o charakterze interwencyjnym);
- Miasta Stołecznego Warszawa – 1 dziecko (dowiezione przez policję na pobyt krótki o charakterze interwencyjnym);
- Miasto Białystok - 1 dziecko (dowiezione przez policję na pobyt krótki o charakterze interwencyjnym);
- Powiatu Lubelskiego – 4 dzieci;
- Powiatu Wielickiego – 1 dziecko.

Na pokrycie kosztów pobytu ww. małoletnich w placówkach opiekuńczo - wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów w 2010 r. wydano kwotę: 154 805,46 zł.

Natomiast w placówce opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie naszego powiatu, tj. w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach przebywało w 2011 r. łącznie 12 dzieci, których miejscem zamieszkania przed skierowaniem do placówki był inny powiat i były to dzieci z terenu:

- Powiatu Lipskiego - 1 dziecko;
- Powiatu Lubartowskiego – 3 dzieci;
- Powiatu Ryckiego – 5 dzieci;
- Powiatu Opolskiego – 3 dzieci;

W związku z powyższym, zgodnie z zawartymi porozumieniami Powiat Puławski w 2011 r. otrzymał od innych powiatów zwrot środków w łącznej wysokości 383 044 zł.

VI. NADZÓR NAD PLACÓWKAMI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYMI FUNKCJONUJĄCYMI NA TERENIE POWIATU PUŁAWSKIEGO

W 2011r. na terenie powiatu puławskiego funkcjonowała jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza: Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Puławach.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach w imieniu Starosty Puławskiego sprawowało nadzór nad ww. placówką, nad jej działalnością i funkcjonowaniem oraz przestrzeganiem standardów opieki, wychowania i usług.

W roku 2011 w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono kontrolę doraźną w WPOW w Puławach, w dniu 13 czerwca 2011r., której zakres obejmował: przestrzeganie standardów opieki i wychowania oraz sposób zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych i rozwojowych wychowanków placówki, w tym również wychowanków funkcji wsparcia dziennego, w szczególności określonych w § 27 ust. 1 pkt. 1 i 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 października 2007r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. z 2007 r. Nr 201, poz.1455 ze zm.).

Ponadto w roku 2011 podejmowano inne środki oddziaływania nadzorczego nad placówką tj.:

- pracownicy PCPR w Puławach uczestniczyli w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, na których omawiane były problemy dotyczące wychowanków placówki opiekuńczo - wychowawczej, odbywające się w placówkach nie rzadziej niż co pół roku;
- na bieżąco podejmowano współpracę z dyrektorami oraz pracownikami placówki opiekuńczo-wychowawczej (indywidualne rozmowy w sprawach wymagających wsparcia, doradztwa w sprawach organizacyjnych i merytorycznych dotyczących m.in. procesu usamodzielnienia wychowanków, kierowania małoletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych, realizacji programu naprawczego oraz bieżącego funkcjonowania);
- placówka przekazywała dane statyczne dotyczące jej funkcjonowania tj. liczby wychowanków i liczby zatrudnienia;
- z podejmowanych działań przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Puławach, przedłożona została Staroście Puławskiemu pisemna informacja dotycząca sprawowania nadzoru;
- zapraszano pracowników WPOW w Puławach do udziału w spotkaniach szkoleniowych organizowanych przez tut. Centrum.

VII. SZKOLENIE I DOSKONALENIE ZAWODOWE KADR POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ DORADZTWO METODYCZNE DLA KIEROWNIKÓW I PRACOWNIKÓW OPS

Zgodnie z art. 19 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu, jak również doradztwo metodyczne.

W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach w roku 2011 zorganizowało następujące szkolenia dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu puławskiego:

1. *Temat: „Kontrakt socjalny – praktyczne zastosowanie w pracy socjalnej”*

Termin: 24 marca 2011 roku.

Uczestnicy: pracownicy ośrodków pomocy społecznej i pracownicy PCPR w Puławach, pracownicy WPOW w Puławach.

2. *Temat: „Spotkanie szkoleniowe z udziałem Dyrektora Tomasza Włodka oraz pracowników Wydziału Polityki Społecznej w Lublinie”*

Termin: 16 czerwca 2011 roku.

Uczestnicy: pracownicy ośrodków pomocy społecznej i pracownicy PCPR, pracownicy placówki opiekuńczo-wychowawczej - z terenu powiatu puławskiego oraz ryckiego.

3. *Temat: „Zmiany w przepisach prawnych z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U z dnia 21 lipca 2011 r.)”.*

Termin: 13 października 2011 roku.

Uczestnicy: pracownicy ośrodków pomocy społecznej i pracownicy PCPR-ów, pracownicy placówki opiekuńczo-wychowawczej (organizacja we współpracy z PCPR w Lublinie oraz Stowarzyszeniem „Wspierajmy się”).

4. *Temat: „Stosowanie procedury zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.) w sytuacji odebrania dziecka”; „Stosowanie procedury Niebieska Karta”*

Termin: 16 listopada 2011 roku.

Uczestnicy: pracownicy ośrodków pomocy społecznej i pracownicy PCPR w Puławach, pracownicy placówki opiekuńczo-wychowawczej, pedagodzy, psychologzy szkolni i przedszkolni, policja, kuratorzy sądowi, prokurator, przedstawiciele zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Doradztwo metodyczne dla pracowników i kierowników ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu puławskiego miało charakter informacyjny, w tym zakresie prowadzono konsultacje w sprawach dotyczących zmian w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.

VIII. PROGRAMY AKTYWNOŚCI LOKALNEJ REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ I PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

1.1. PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ - RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE Z DZIECKIEM

W 2011r. w Programie aktywności lokalnej skierowanej do rodzin zastępczych wsparciem objętych zostało 41 rodziców zastępczych w wieku do 64 r.ż. oraz 47 małoletnich dzieci wychowywanych w tych rodzinach.

Adaptacja dziecka w rodzinie zastępczej jest sytuacją trudną zarówno dla małoletniego, jak i jego opiekunów. Dzieci przyjmowane do rodzin pochodzą ze środowisk dysfunkcyjnych, przeważnie są zaniedbane pod względem zdrowotnym i wychowawczym, przejawiają zaburzenia emocjonalnie, doświadczają niepowodzeń szkolnych. Niejednokrotnie pojawiają się sytuacje problemowe, na które rodzice zastępczy nie są do końca przygotowani i często nie potrafią sobie samodzielnie poradzić z ich rozwiązaniem. Nawyki utrwalone w rodzinie biologicznej utrudniają dziecku prawidłowe funkcjonowanie. Dlatego też konieczne jest wsparcie rodziców zastępczych w ich staraniach o stworzenie i utrzymanie właściwych wzajemnych relacji w rodzinie zastępczej. Za sprawą programu aktywności lokalnej zarówno rodzice, jak i dzieci mogły otrzymać fachową pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

W ramach wyjazdu przewidzianego w projekcie, zostało zaplanowanych i zrealizowanych szereg działań pozwalających podnieść kompetencje wychowawcze rodziców zastępczych, w większym stopniu zintegrować rodzinę i wzmocnić poziom zaufania wśród jej członków.

Program został zrealizowany w czasie 7 - dniowego pobytu uczestników w Ustce, w dniach od 17. do 23. 08. 2011r. (I gr) i w dniach od 23 – 29. 08. 2011r. (II gr). Instrumenty aktywizacji społecznej i zawodowej zostały zrealizowane poprzez udział rodziców zastępczych w:

- treningu grupowym z psychologiem – „konstruktywne rozwiązywanie konfliktów w rodzinie”;
- warsztatach grupowych – „jak wychowywać mądrze i z miłością - czego chce dziecko, a czego nastolatek”;
- zajęciach grupowych - kurs pierwszej pomocy;
- szkoleniu z zakresu obsługi komputera.

W trakcie 7-dniowego wyjazdu uczestnicy objęci zostali także terapią w ramach indywidualnych spotkań z psychologiem. W czasie zajęć grupowych i indywidualnych dla rodziców, dzieciom została zapewniona opieka 2 pedagogów, którzy organizowali w tym czasie zajęcia dla dzieci (zabawy sportowo – rekreacyjne).

Realizacja programu przyczyniła się między innymi do wzrostu kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych, poprawienia ich umiejętności w prawidłowym wypełniania ról społecznych przypisanych członkom rodziny, wzmocnienia wizerunku własnej osoby, zdobycia umiejętności radzenia sobie z trudnościami.

Podczas wspólnych szkoleń zarówno rodzice zastępczy jak i dzieci mieli okazję do lepszego poznania się, zawiązania przyjaźni i wymiany doświadczeń. Zrealizowany program wzbudził w rodzicach zastępczych motywację i potrzebę do dalszych szkoleń.

1.2. PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA WYCHOWANKÓW RODZIN ZASTĘPCZYCH W WIEKU OD 15. ROKU ŻYCIA DO MOMENTU UKOŃCZENIA SZKOŁY ŚREDNIEJ PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH

W 2011 r. w ramach Program aktywności lokalnej dla wychowanków rodzin zastępczych wsparciem zostało objętych 20 wychowanków, którzy w trakcie 10-dniowego pobytu na Mazurach w dniach od 10. 08 do 19. 08. 2011r uczestniczyli w:

- warsztatach grupowych z psychologiem z zakresu konstruktywnego rozwiązywania konfliktów (mediacje, negocjacje itp.), radzenie sobie z własnymi emocjami w sytuacjach trudnych;
- zajęciach służących wzmocnieniu kompetencji społecznych -zasady savoir vivre;
- warsztatach z zakresu kształtowania odpowiedzialności, współpracy i współdziałania w grupie, podejmowania decyzji w warunkach ekstremalnych – survival;
- kursie z zakresu grafiki komputerowej;
- terapii w ramach indywidualnych spotkań z psychologiem;
- indywidualnych spotkaniach z doradcą zawodowym.

Program aktywności lokalnej dla wychowanków rodzin zastępczych w wieku od 15. r.ż. został zrealizowany zgodnie z przyjętymi założeniami, a zakładane cele i rezultaty zostały osiągnięte. Niskie kwalifikacje zawodowe, brak środków do życia oraz brak wsparcia rodzin biologicznych są niejednokrotnie przyczyną problemów w usamodzielnianiu się wychowanków rodzin zastępczych, zaniku lub osłabienia u nich więzi społecznych, niskiej samooceny, co w konsekwencji może doprowadzić do wykluczenia społecznego. Konieczne więc było podjęcie odpowiednich działań terapeutycznych oraz wsparcia w uzyskaniu wyższych kompetencji społecznych, które będą dzięki temu lepiej przygotowywane do opuszczenia rodzin zastępczych. Zasadna więc była realizacja Programu aktywności lokalnej, którego zadaniem było wypracowanie i realizowanie form aktywnej integracji, zmierzające do zwiększenia odpowiedzialności za własne decyzje, zaufania we własne możliwości, poprawy samooceny i zwiększenie motywacji do aktywnego poszukiwania pracy.

1.3. PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA WYCHOWANKÓW WIELOFUNKCYJNEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ W PUŁAWACH W WIEKU 15 – 20 LAT

W ramach ww. Programu aktywności lokalnej w 2011r. zrealizowano program skierowany do młodzieży wychowującej się w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach (funkcja socjalizacyjna). Celem głównym programu było ograniczenie marginalizacji wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w życiu społecznym oraz wzmocnienie aktywizacji społecznej i zawodowej. W przygotowanym przez pracowników PCPR w Puławach programie wzięło udział 16 osób - wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej w Puławach w wieku 15 – 20 lat, których wytypowano po wnikliwej diagnozie wspólnie z pracownikami WPOW w Puławach. Wszyscy wychowankowie, którzy brali udział w projekcie pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych i od wielu lat wychowują się w placówce. Wychowankami placówki socjalizacyjnej są dzieci z rodzin borykających się z problemami przemocy fizycznej i psychicznej, alkoholizmem, prostytucją, czy ciężką sytuacją materialną. W związku z tym charakteryzują się niską samooceną, zaburzeniami w zachowaniu, słabą

motywacją do nauki, niskim poziomem aspiracji zawodowych. Mają zaburzone poczucie bezpieczeństwa, czują się odrzuceni, posiadają niewłaściwe wzorce społeczne.

Program został zrealizowany w czasie 10-dniowego pobytu w Gdańsku – Sobieszewie, uczestnicy brali udział w szkoleniach z zakresu:

- terapia psychospołeczna grupowa z elementami autoprezentacji (kontynuacja);
- kurs obsługi komputera dla nowych uczestników programu lub grafika komputerowa dla osób, które ukończyły podstawowy kurs obsługi komputera w projekcie w ubiegłym roku;
- grupowy kurs pierwszej pomocy;
- indywidualne doradztwo zawodowe.

Wśród uczestników zostało przeprowadzone badanie ankietowe, którego celem było sprawdzenie efektywności odbytego szkolenia. W czasie pobytu grupy na wyjeździe pracownicy socjalni byli w stałym kontakcie z organizatorem, opiekunem grupy jak i z samymi wychowankami. Dla dwóch osób, które z przyczyn niezależnych nie mogły uczestniczyć w szkoleniu wyjazdowym zorganizowano w zamian, w ramach programu, kurs komputerowy. Do zadań pracowników socjalnych PCPR w Puławach w związku z realizowanym programem należało m.in. przygotowywanie i opracowywanie wymaganej dokumentacji, wnikliwa analiza przesłanych przez organizatorów dokumentów oraz bieżąca praca z uczestnikami programu.

Realizacja programu przyczyniła się do wzrostu samooceny wychowanków, wyrównania szans edukacyjnych, uzyskania lepszych kwalifikacji zawodowych oraz nabycia dodatkowych umiejętności. Dzięki działaniom przeprowadzonym w projekcie obserwuje się wzmocnienie wychowanków placówki poprzez poprawę ich społecznego i emocjonalnego funkcjonowania, właściwe nawiązywanie satysfakcjonujących kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi, pozytywnego patrzenia na siebie, swoje życie i otoczenie. Tworzenie klimatu zaufania i poczucia bezpieczeństwa obniżyło u dzieci poziom lęku i niepokoju związanego z różnymi sytuacjami. Podniesienie poczucia własnej wartości spowodowało wzrost samodzielności i wytrwałości wychowanków w działaniach. Zrealizowanie zamierzonych zadań efektywnie wpłynęło na lepsze radzenie sobie z problemami życia codziennego i usamodzielnianie się wychowanków.

1.4. WSPARCIE INDYWIDUALNE DLA WYCHOWANKÓW RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ PLACÓWEK OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I RESOCJALIZACYJNYCH

Program był skierowany do usamodzielnionej młodzieży, która opuściła rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne przebywającej na terenie powiatu puławskiego.

Wszyscy wychowankowie, którzy brali udział w projekcie pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych i wychowywali się w poza rodziną w środowisku zastępczym. W związku z tym ww. charakteryzują się niską samooceną, zaburzeniami w zachowaniu, słabą motywacją do nauki, niskim poziomem aspiracji zawodowych. Mają zaburzone poczucie bezpieczeństwa, czują się odrzuceni, posiadają niewłaściwe wzorce społeczne. Ich rodziny biologiczne to rodziny dysfunkcyjne, w których występowały i występują problemy alkoholowe, przemoc, prostytutka, narkomania a także ubóstwo.

Kluczowymi problemami ww. wychowanków jest wykluczenie społeczne i bezrobocie. Strach i brak wzajemnego zrozumienia, zniechęcenie pracodawców, bierność usamodzielnionych wychowanków placówek i rodzin zastępczych w poszukiwaniu pracy, często niewłaściwe określenie

własnych aspiracji zawodowych w poszukiwaniu pracy są tymi czynnikami, które powodują uzależnienia od instytucji pomocy społecznej. Taki stan rzeczy wymaga wprowadzenia do systemu pomocy społecznej środków finansowych kreujących postawy i działania skutkujące wyprowadzeniu podopiecznych z uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej poprzez działania aktywizujące i wprowadzenie ich na otwarty rynek pracy. Takie możliwości dał ww. udział w projekcie.

Celem programu było ograniczenie marginalizacji wychowanków z rodzin zastępczych i z placówek opiekuńczo-wychowawczych w życiu społecznym, wzmocnienie potencjału własnego oraz pomoc w określeniu predyspozycji i aspiracji zawodowych wychowanków poprzez umożliwienie i udział w aktywnych formach integracji społecznej i zawodowej. Założeniem było również zwiększenie motywacji do działania i wiary we własne siły, zwiększenie zdolności komunikacyjnych uczestników, podniesienie kwalifikacji zawodowych i zdobycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy i podniesienie poziomu samodzielności i aktywności społecznej.

Proces usamodzielnienia jest procesem długofalowym, wprowadzającym wychowanków do podjęcia samodzielnego życia. Osoby te zastają objętą pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

W ramach rekrutacji do programu zakwalifikowano grupę 25 wychowanków biorąc pod uwagę ich indywidualne potrzeby, dotychczasowy poziom wykształcenia, sytuację rodzinną oraz poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym. Dokonano także wnikliwej analizy posiadanej dokumentacji dot. usamodzielnianych wychowanków – uczestników projektu. Była to grupa osób dająca rękojmię ukończenia kursów i szkoleń. Oprócz spotkań grupowych z każdym uczestnikiem wielokrotnie spotykano się indywidualnie w celu ustalenia i zaplanowania szkoleń, kursów. Przeprowadzano także wywiady środowiskowe.

W ramach aktywnej integracji były realizowane działania grupowe i indywidualne, określone przez wychowanków w porozumieniu z pracownikiem socjalnym po wydanej opinii doradcy zawodowego. Odkonano spotkanie pracowników socjalnych z wytypowanymi wychowankami, podczas którego zostały podpisane wszelkie wymagane w projekcie dokumenty wraz z umowami. Powyższe działania były realizowane w całym okresie trwania projektu. Pracownicy socjalni wspólnie z każdym wychowankiem wybierali właściwe i wskazane przez doradcę zawodowego dla wychowanka kursy lub szkolenia. Do zadań pracowników socjalnych należało oprócz współpracy z wychowankami, monitorowanie realizacji projektu przygotowywanie, opracowywanie i analiza całej dokumentacji wymaganej na każdym etapie prowadzonych szkoleń i kursów.

Spośród zrekrutowanej grupy 24 wychowanków brało udział w 6 dniowym szkoleniu wyjazdowym, gdzie uczestnicy wzięli udział w zajęciach: „ Terapii psychospołeczna z elementami autoprezentacji”, „Pierwsza pomoc przedmedyczna”.

W ramach instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej zostały zrealizowane następujące szkolenia i kursy:

- Doradztwo zawodowe dla 25 uczestników.
- Opłata czesnego za jeden semestr dla 4 uczestników.
- Kurs spawania metodą MAG CO 2 dla 2 uczestników.
- Kurs spawania metodą TIG w osłonie argonu dla 1 uczestnika.
- Kurs prawa jazdy kat B dla 11 uczestników.
- Kurs j. angielskiego dla 3 uczestników.
- Kurs j. angielskiego (intensywny wakacyjny oraz całoroczny) dla 1 uczestnika.
- Kurs księgowości komputerowej dla 2 uczestników.
- Kurs podstawowy w zakresie grafiki komputerowej dla 9 uczestników.
- Szkolenie w zakresie „PHOTOSHOP” dla 1 uczestnika.
- Warsztaty wizażu i stylizacji dla 1 uczestnika.
- Szkolenie w zakresie: Upięcia – stylizacja fryzur okazjonalnych, manicure hybrydowy, manicure frencz dla 1 uczestnika.
- Szkolenie w zakresie wizaż i stylizacja dla 1 uczestnika.
- Kurs kosmetyczny dla 1 uczestnika.
- Terapia logopedyczna dla 1 osoby.
- Indywidualna terapia psychologiczna dla 4 uczestników.

Realizacja założonych zadań wpłynęła efektywnie na lepsze radzenie sobie wychowanków z problemami życia codziennego. Przyczyniła się do wzrostu samooceny wychowanków, wyrównania szans edukacyjnych, uzyskania lepszych kwalifikacji zawodowych oraz nabycia nowych umiejętności. Dzięki takim działaniom wychowankowie mogą w przyszłości samodzielnie egzystować, być aktywnymi społecznie, skutecznie realizować role społeczne i zawodowe, a także mieć szansę na zaspokojenie swoich potrzeb i prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Realizacja programu przyczyniła się do wzmocnienia samooceny wychowanków, wyrównania szans edukacyjnych, uzyskania lepszych kwalifikacji zawodowych oraz nabycia dodatkowych umiejętności. Podniesienie poczucia własnej wartości spowodowało wzrost samodzielności i wytrwałości wychowanków w działaniu.

IX. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Przy realizacji projektu systemowego „Samodzielni - nie sami” realizowanego przez PCPR w Puławach, dla zamówień o wartości powyżej 14 000 euro, stosowane były przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

W związku z powyższym przeprowadzono 20 postępowań o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego, z których 18 zakończyło się zawarciem z wybranymi wykonawcami umów. Łączna wartość zawartych umów poprzedzonych postępowaniami o udzielenie zamówienia przeprowadzonymi zgodnie z ww. ustawą wyniosła w 2011r. – 778 019,36 zł.

Ponadto oprócz postępowań przeprowadzonych na potrzeby projektu, zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego wybrano również wykonawcę roboty budowlanej – remontu lokalu mieszkalnego usytuowanego przy ul. Kaniowczyków w Puławach na potrzeby utworzenia mieszkania chronionego. Wartość zawartej umowy wynosiła 57 456,00 zł. brutto.

X.ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ REALIZOWANE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przypadające według algorytmu na 2011 rok dla Powiatu Puławskiego, Zarząd Funduszu określił w wysokości 1 809 154 zł.

W oparciu o tę informację Rada Powiatu Puławskiego Uchwałą Nr VI/48/2011 z dnia 16.03.2011r. określiła rodzaje zadań i wysokość środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych, wyznaczone powiatom ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W dniu 17.05.2011r. Zarząd PFRON zwiększył plan finansowy dla Powiatu Puławskiego o kwotę 242 219 zł. Wobec czego limit środków finansowych Funduszu na realizację zadań Powiatu w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej wynosił 2 051 373 zł. (środki mniejsze o 1,3% tj. 26 566 zł niż w 2010r.).

Ostatecznie środki na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej dla Powiatowego Urzędu Pracy zostały określone w wysokości 79 968 zł, a dla PCPR na realizację bieżących zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w wysokości 713 745 zł oraz na dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej w kwocie 1 257 660 zł, łącznie w wysokości 1 971 405 zł.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- wzmocnianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych;
- wzmocnianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- likwidację barier w szczególności architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych;
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do podstawowych form rehabilitacji społecznej, dofinansowywanej ze środków PFRON należą:

- turnusy rehabilitacyjne;
- sport kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych;
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny;
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych;
- warsztaty terapii zajęciowej.

1. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PFRON NA ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE PUŁAWSKIM W 2011 R.

Lp.	Zadanie	Otrzymane środki PFRON na zadania w 2011r. w zł	Wykorzystane środki PFRON w 2011r. w zł	Różnice w zł	Ilość złożonych wniosków
					Ilość załatwionych wniosków
1	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach	41 060	41 060	0	134
					35
2	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	134 341	132 163,99	2 177,01	56
					35
3	Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	43 767	43 766,37	0,63	40
					22
4	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	456 200	456 186,47	13,53	1 502
					1 465
5	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla indywidualnych osób niepełnosprawnych	26 425	26 399,75	25,25	35
					30
6	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	11 952	11 951,09	0,91	15
					12
Razem bieżące zadania z rehabilitacji społecznej		713 745	711 527,07	2 217,93	1 782
					1 599
7	Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	1 257 660	1 257 660	0,00	3 warsztaty /dla 85 uczestników/
8	Razem	1 971 405	1 969 187,07	2 217,93	

- % wykorzystania środków na zadania z rehabilitacji społecznej ogółem – 99,89%
- % wykorzystania środków na zadania z rehabilitacji społecznej bez WTZ – 99,69%
- % zrealizowanych wniosków w 2011r. – 89,73%

W analizowanym okresie pozytywnie rozpatrzono o 421 wniosków więcej niż w roku 2010. Wynikło to z większej ilości wniosków złożonych i jednocześnie przyznanych dofinansowań w grupie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

1.1. TURNUSY REHABILITACYJNE

Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną, aktywną formę rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Tryb rozpatrywania wniosków i przyznawania wysokości dofinansowań do turnusów określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 15 listopada 2007 roku w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 230 poz. 1694).

Zgodnie z ww. przepisami dofinansowanie w zależności od stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy wynosi:

- dla uczestnika ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 27% w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłaszanego kwartalnie przez Prezesa GUS na podstawie art. 20 pkt 3 ustawy z dn. 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.);
- dla uczestnika z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 25% przeciętnego wynagrodzenia;
- dla uczestnika z lekkim stopniem niepełnosprawności – 23% przeciętnego wynagrodzenia;
- dla dziecka niepełnosprawnego oraz uczącej się i niepracującej młodzieży do 24 r. ż. – 27% przeciętnego wynagrodzenia;
- dla niezbędnego opiekuna – 18% przeciętnego wynagrodzenia;
- dla uczestnika zatrudnionego w zakładzie pracy chronionej – 18% przeciętnego wynagrodzenia.

W przypadku dużej ilości wniosków, przy jednoczesnym znacznym ograniczeniu środków PFRON, można obniżyć wysokość dofinansowania, nie więcej jednak niż o 20% kwot o których mowa wyżej.

Przy rozpatrywaniu wniosku brany jest pod uwagę średni, miesięczny dochód (netto) na osobę obliczony za ostatni kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku w porównaniu do obowiązującego kryterium dochodowego w wysokości:

- 50 % przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej przypadającego na 1 osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 65 % przeciętnego wynagrodzenia gospodarce narodowej przypadającego na osobę samotną.

Osoby niepełnosprawne kierowane są do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym na wniosek lekarza. Ze środków PFRON można również dofinansować pobyt opiekuna, gdy jego obecność na turnusie wynika z wyraźnego i uzasadnionego zalecenia lekarskiego.

Turnus trwa minimum 14 dni i może się odbyć tylko w ośrodku posiadającym ważny wpis do rejestru ośrodków i rejestru organizatorów. Rejestry są prowadzone przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – Biuro Pełnomocnika Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Z uwagi na niewystarczające środki PFRON w 2011r., dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych było przyznawane wyłącznie dla dzieci niepełnosprawnych do 16 roku życia oraz dla młodzieży niepełnosprawnej uczącej się nie pracującej w wieku od 16 do 24 lat, którzy nie korzystali z dofinansowania do turnusu w roku 2010.

Pomimo to, osoby dorosłe również składały wnioski – ale te wnioski pozostały bez dofinansowania.

Dofinansowanie pobytu na turnusach rehabilitacyjnych w 2011r.

Treść	Ilość osób ubiegających się o dofinansowanie (wnioskodawcy + opiekunowie)	Ilość przyznanych dofinansowań (wnioskodawcy + opiekunowie)	Ilość zrealizowanych dofinansowań (wnioskodawcy + opiekunowie)	Kwota wypłaconych dofinansowań w zł
Ogółem osoby w tym:	210 (134 + 76)	76 (41+35)	65 (35+30)	41 060,-
- dorośli	126 (88 + 38)	0	0	0
- dzieci i młodzież	84 (46 + 38)	76 (41 + 35)	65 (35+30)	41 060,-

Zainteresowanie turnusami rehabilitacyjnymi w ostatnich latach przedstawia się następująco:

- w roku 2007 - 1 130 osób (860 wnioskodawców i 270 opiekunów)
- w roku 2008 - 1 035 osób (825 wnioskodawców i 210 opiekunów)
- w roku 2009 - 797 osób (589 wnioskodawców i 208 opiekunów)
- w roku 2010 - 468 osób (325 wnioskodawców i 143 opiekunów)
- w roku 2011 - 210 osób (134 wnioskodawców i 76 opiekunów).

1.2. SPORT, KULTURA, REKREACJA I TURYSTYKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lata przed dniem złożenia wniosku;
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania;
- udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Ta forma rehabilitacji społecznej cieszy się ciągle dużym zainteresowaniem wśród stowarzyszeń i jednostek organizacyjnych działających w Powiecie Puławskim. Niestety, ze względu na niewystarczające środki realizacja tego zadania jest ograniczona.

Do PCPR wpłynęło 15 wniosków na dofinansowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych jak: wycieczki krajoznawcze, wyjazdy do teatru, rejs świętojański po Wiśle, spotkania okolicznościowe (wielkanocne, opłatkowe, Międzynarodowy Dzień Głuchego, Dzień Białej Laski) – na łączną kwotę dofinansowania 35 646,90 zł.

W związku z ograniczonymi środkami, konieczna była szczegółowa weryfikacja złożonych wniosków. Ostatecznie zrealizowano 12 umów na kwotę 11 951,09 zł.

Wykonanie zadania w latach 2007 - 2011 przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Lata	Ilość złożonych wniosków	Ilość zawartych umów	Wartość zrealizowanych umów w zł
1	2007	24	22	34 455,-
2	2008	29	18	49 940,-
3	2009	22	16	24 799,-
4	2010	20	16	18 339,-
5	2011	15	12	11 951,-

1.3. LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ

O dofinansowanie ze środków PFRON mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych – osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się;
- na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych – osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności pod warunkiem, że likwidacja barier umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi tym osobom wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej – to wszelkie prace adaptacyjne, budowlano-instalacyjne zmierzające do prawidłowego i funkcjonalnego rozwiązania pomieszczeń mieszkalnych, głównie pomieszczeń sanitarnych oraz komunikacji wewnątrz mieszkań, a także prace budowlane i montażowe zewnętrzne umożliwiające samodzielne funkcjonowanie (dotyczy głównie osób na wózkach inwalidzkich i poruszających się z trudem przy pomocy kul).

Likwidacja barier w komunikowaniu się dotyczy w szczególności osób z dysfunkcją narządu słuchu, mowy i wzroku. Polega na umożliwianiu tym osobom samodzielnego życia w społeczeństwie np. poprzez zakup telefonów bezprzewodowych, komputerów z podłączeniem do Internetu.

Likwidacja barier technicznych dotyczy likwidacji przeszkód w wykonywaniu podstawowych, codziennych czynności, wynikających z rodzaju niepełnosprawności oraz braku zastosowania odpowiednich urządzeń i przedmiotów umożliwiających zwiększenie samodzielności i niezależności życiowej osoby niepełnosprawnej.

W budżecie w 2011 roku na likwidację barier funkcjonalnych wykorzystano kwotę 175 929,37 zł. Wnioskodawcy w tym zakresie złożyli ogółem 96 wniosków, z czego pozytywnie załatwiono i rozliczono 56 wniosków, 15 wnioskodawców zrezygnowało z realizacji zadania (jednym z głównych powodów rezygnacji było otrzymanie zbyt niskiego dofinansowania lub ograniczony zakres robót objęty dofinansowaniem), 19 wniosków oceniono negatywnie (głównym powodem negatywnego rozpatrzenia był niezgodny z procedurami wnioskowany przedmiot dofinansowania), 2 wnioski nie spełniły wymogów formalnych a na realizację zasadnych 3 wniosków zabrakło środków finansowych, 1 wnioskodawca nie rozliczył się z przyznanego dofinansowania.

W miejscu zamieszkania osób, które ubiegały się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych zostały przeprowadzone wizje lokalne w celu weryfikacji zasadności wnioskowanego zakresu i kosztu robót budowlanych.

Zrealizowane wnioski dotyczyły głównie:

- bariery architektoniczne: adaptacji istniejących łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez poszerzenie otworów drzwiowych, wykonanie stanowiska prysznicowego w miejsce wanny, montażu uchwytów łazienkowych, wymiany posadzki na antypoślizgową, wyrównania dojścia do mieszkania poprzez ułożenie chodnika z kostki brukowej, oporęczowania schodów, budowy pochylni dla wózka inwalidzkiego, montażu mebli kuchennych dla osoby na wózku inwalidzkim, montażu stolarki okiennej tj. drzwi balkonowych oraz okien dostosowanych dla wózkowicza;
- bariery w komunikowaniu się: dofinansowania do zakupu komputerów (3 wnioski) dla osób dorosłych głuchoniemych, oprogramowania udźwiękawiającego komputer dla osoby niewidomej;
- bariery techniczne: dofinansowanie do zakupu pralek automatycznych (5 wniosków) dla osób na wózkach inwalidzkich oraz z I grupą z tytułu wzroku prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe, do zakupu schodołazu oraz podnośnika transportowo kąpielowego (2 wnioski), akumulatorów do wózka inwalidzkiego elektrycznego (4 wnioski), podnośnika wannowego (1 wniosek), fotelika samochodowego.

Realizacja wniosków na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych złożone w 2011r. (dane w zł.):

Lp.	Treść	Wnioski złożone do realizacji		Zawarte umowy z Wnioskodawcami		Zrealizowane umowy	
		ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość
1.	Wnioski ogółem	95	556 821	60	184 797	56	173 791
	w tym:						
	- dzieci i młodzież	12	55 644	5	35 595	5	35 595
	- dorośli	83	501 177	55	149 202	51	138 196
2.	Bariery architektoniczne	56	464 552	37	140 987	34	130 025
3.	Bariery w komunikowaniu się	12	30 430	4	5 624	4	5 588
4.	Bariery techniczne	28	61 839	19	38 186	18	38 178

1.4. ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

Realizacja zadania w latach 2008 – 2011(dane w zł)

L p .	Treść	Zrealizowane wnioski ilość - wartość 2008r.		Zrealizowane wnioski ilość - wartość 2009r.		Zrealizowane wnioski ilość - wartość 2010r.		Zrealizowane wnioski ilość - wartość 2011r.	
1 .	Ilość wniosków ogółem w tym:	1 129	636 239	1231	533 219	1059	482 759	1 465	456 187
	-osoby dorosłe	983	508 814	1098	443 423	928	386 382	1 304	361 433
	-dzieci młodzież	146	127 425	133	89 796	126	96 377	161	94 754

PCPR udzielało dofinansowań osobom niepełnosprawnym na podstawie złożonego wniosku wraz z fakturą VAT za zakupiony przedmiot ortopedyczny z wyszczególnionym limitem i odpłatnością Narodowego Funduszu Zdrowia oraz udziałem własnym wnioskodawcy.

Na podstawie obowiązujących przepisów ze środków PFRON - Centrum mogło maksymalnie dofinansować do 150% sumy limitu Narodowego Funduszu Zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów.

Potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych są ciągle duże.

W 2011r. wpłynęło 1 502 wnioski, z czego zrealizowano 1 465 na kwotę 456 187 zł., różnica w ilości 37 wniosków to 33 rezygnacje wnioskodawców i 4 wnioski nie załatwione w związku z brakiem środków.

Kwota wypłaconych świadczeń na to zadanie stanowi 64,11% ogólnej kwoty środków PFRON przeznaczonych na bieżące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.

Złożone wnioski dotyczyły m. in. aparatów słuchowych dla dzieci i osób dorosłych (6 szt. I 229 szt.), systemów FM dla dzieci (2szt.), indywidualnych przedmiotów pionizujących (4 szt.), wózków inwalidzkich (20 szt.), protez ortopedycznych kończyn dolnych i kończyn górnych (22 szt.), gorsetów i aparatów ortopedycznych dla dzieci i młodzieży (11szt.) aparatów do leczenia bezobturacyjnego bezdechu sennego, butów ortopedycznych, materaców i poduszek przeciwoleżynowych oraz środków higienicznych, jak cewniki i pieluchomajtki, itp.

1.5. DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY

Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych, mający na cel osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

O dofinansowanie mogą się ubiegać:

- indywidualne osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób

niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku, deklarują środki własne w wysokości co najmniej 40% wartości zadania i nie posiadają wymagalnych zobowiązań wobec PFRON-u.

Sprzęt rehabilitacyjny - realizacja wniosków złożonych przez indywidualne osoby niepełnosprawne w latach 2007- 2011r. (wartości w zł)

Lp.	Lata	Ilość i wartość złożonych wniosków	Ilość i wartość zawartych umów	Ilość i wartość zrealizowanych umów
1.	2007	40 51 388	39 48 148	36 43 951 w tym dzieci : 12 15 890
2.	2008	52 82 177	48 68 362	45 62 296 w tym dla dzieci: 11 16 518
3.	2009	36 71 151	32 50 747	32 49 552 w tym dzieci: 11 26 576
4.	2010	40 76 107	28 28 414	26 26 340 w tym dla dzieci: 6 8 001
5.	2011	35 64 304	30 27 646	30 26 400 w tym dla dzieci: 6 5 846

Przyznane dofinansowania dotyczyły głównie: łóżek rehabilitacyjnych, rowerów rehabilitacyjnych stacjonarnych, rotorów, rowerów trójkołowych rehabilitacyjnych, mat do hydromasażu oraz domku lustrzanego.

1.6. NADZÓR NAD WARSZTATAMI TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka, która stwarza osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy zawodowej, możliwość udziału w rehabilitacji zawodowej i społecznej przez terapię zajęciową, zmierzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędną do samodzielnego i aktywnego życia w środowisku na miarę jego potrzeb i możliwości.

Warsztaty mogą być organizowane i prowadzone przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.

W Powiecie Puławskim działa 3 warsztaty terapii zajęciowej, które prowadzą rehabilitację społeczną i zawodową dla 85 uczestników, w tym:

- dla 25 uczestników w Nałęczowie ul. Spółdzielcza 17, warsztat prowadzi Nałęczowskie Stowarzyszenie Charytatywne;
- dla 30 uczestników w Puławach ul. 6-go Sierpnia 20, warsztat prowadzi Zespół Dziennych Domów Pomocy Społecznej;
- dla 30 uczestników w Puławach ul. Wróblewskiego 21, warsztat prowadzi Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Warsztat w Puławach przy ul. Wróblewskiego prowadzi rehabilitację dla osób z chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym, pozostałe warsztaty – dla osób z upośledzeniem umysłowym.

Koszty działalności warsztatów są współfinansowane ze środków PFRON i ze środków Powiatu. W 2011 roku koszty działalności placówek wyniosły ogółem 1 397 400 zł, z czego 90% tj. 1 257 660 zł stanowiły środki PFRON a pozostałe 10% tj. 139 740 zł środki Powiatu. Obowiązek współfinansowania bieżących kosztów działalności warsztatów został nałożony na powiaty z dniem 1.01.2007r. na mocy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

Koszty utrzymania i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej obejmują wydatki na: wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzenia kadry warsztatu, ubezpieczenia uczestników i kadry, materiały do terapii zajęciowej, wyposażenia warsztatu w sprzęt, eksploatację samochodu, energię, koszty usług materialnych i niematerialnych, szkolenia kadry oraz środki wykorzystywane do treningu ekonomicznego uczestników.

Do obowiązków Centrum oprócz finansowania bieżących kosztów działalności warsztatów należy również sprawowanie nadzoru nad prawidłowością wydatków oraz analiza kwartalnych i rocznych sprawozdań wykorzystania środków oraz działalności rehabilitacyjnej. W tym zakresie w roku 2011 PCPR przeprowadził kontrolę we wszystkich warsztatach terapii zajęciowej.

Każdy rok działalności PCPR w zakresie realizacji zadań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych pokazuje, że ciągle jest duże zapotrzebowanie i oczekiwania tego środowiska w zakresie różnych form pomocy. Ilość klientów niepełnosprawnych i ich opiekunów obsługiwanych przez PCPR w roku 2011 wyniosła ok. 6 000 osób.

Bezpośrednio z pomocy finansowej ze środków PFRON skorzystało 2 101 osób. Udzielone dofinansowania osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji społecznej w 2011 roku osiągnęły kwotę 1 969 187 zł , w tym na utrzymanie WTZ – 1 257 660 zł., na bieżące zadania – 711 527 zł. Przyznane środki PFRON zostały wykorzystane w wysokości 99,89%.

Do PCPR wpłynęło 1782 wnioski w zakresie dofinansowania do różnych zadań z rehabilitacji społecznej, z czego zrealizowano tylko 1 599, tj. 89,73% złożonych wniosków, stosując jednocześnie obniżone dofinansowania na wszystkie realizowane zadania.

Ponadto Stowarzyszenia, które złożyły wnioski dotyczące organizacji imprez integracyjnych, wręcz zmuszone były zrezygnować z części zaplanowanych imprez a pozostałe realizować przy znacznie obniżonym dofinansowaniu ze środków PFRON.

Trudna sytuacja wystąpiła w zakresie udzielania dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych dla osób dorosłych, którzy złożyli 99 wniosków, a w związku z brakiem środków nie zrealizowano żadnego wniosku.

W zakresie likwidacji barier funkcjonalnych do PCPR wpłynęło 96 wniosków - po odrzuceniu niezasadnych wniosków oraz rezygnacji części wnioskodawców - ostatecznie zrealizowano 57 wniosków z obniżonym dofinansowaniem.

Ponieważ zapotrzebowanie i oczekiwania osób niepełnosprawnych w roku 2011, okazały się zdecydowanie większe niż możliwości finansowe, dlatego konieczne było:

- udzielanie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych wyłącznie dla dzieci do lat 16-stu oraz dla młodzieży niepełnosprawnej uczącej się i nie pracującej do 24 roku życia , które nie uczestniczyły w turnusie w roku poprzednim;

- zmniejszanie przyznanego dofinansowania do turnusów dla ww. osób (o ok.180zł) - w stosunku do kwot maksymalnych, możliwych do uzyskania według obowiązujących przepisów;
- ograniczanie przyznawanego dofinansowania do realizacji wniosków w sprawie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się oraz organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki - po uprzedniej bardzo szczegółowej weryfikacji wniosków pod względem zakresu i kosztu zadania oraz sytuacji indywidualnej wnioskodawców
- ograniczenia dofinansowania do zakupu aparatów słuchowych dla osób dorosłych (maksymalne możliwe dofinansowanie wynosi 1560 zł, zostało ograniczono do kwoty 500 zł i 600 zł, w zależności od wysokości dochodu wnioskodawcy);
- ograniczenie w I półroczu 2011r. dofinansowania do pozostałych przedmiotów ortopedycznych dla dzieci i osób dorosłych do wysokości 100% przyznanego limitu NFZ zamiast 150% limitu NFZ – dotyczyło to m.in. wózków inwalidzkich, różnego rodzaju protez, gorsetów i aparatów ortopedycznych dla dzieci , materaców przeciwoleżynowych, itp...

2. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU SYSTEMOWEGO „SAMODZIELNI – NIE SAMI” NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach realizuje przy udziale środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego, projekt systemowy „Samodzielni – nie sami” w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej” Działania 7.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji” Poddziałania 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W ramach ww. projektu w 2011 r. zrealizowano 4 Programy Aktywności Lokalnej (PAL) skierowane dla osób niepełnosprawnych. W programie wykorzystano instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej.

Ogółem w projekcie” Samodzielni- nie sami” udział wzięło 166 osób niepełnosprawnych i 64 osoby z ich otoczenia, w tym:

- W Programie Aktywności Lokalnej dla uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie powiatu puławskiego wzięło udział 54 uczestników oraz 29 osób z ich otoczenia. Realizacja programu obejmowała łącznie 28 godzin szkolenia z zakresu:
  - treningu kompetencji i umiejętności społecznych;
  - doradztwa zawodowego;
  - poradnictwa prawnego z zakresu przysługujących praw i uprawnień osobom niepełnosprawnym, orzecznictwa rentowego i nierentownego, trybu odwoływania się od orzeczeń;
  - zespołu ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo.
- W ramach Programu Aktywności Lokalnej dla osób niepełnosprawnych w wieku od 18 do 45 roku życia, wzięło udział 17 osób niepełnosprawnych i 6 osób z otoczenia. Program został zrealizowany został podczas 9 dniowego wyjazdu szkoleniowego w ramach którego przeprowadzono łącznie 28 godzinne zajęcia z zakresu:

- konsultacje z doradcą zawodowym – zajęcia indywidualne i grupowe;
  - ćwiczenia fizyczne usprawniające psychoruchowo;
  - trening kompetencji i umiejętności społecznych;
  - kurs pierwszej pomocy przedmedycznej.
- W Programie Aktywności Lokalnej dla osób niepełnosprawnych w wieku od 46 do 64 roku życia, udział wzięło 40 osób niepełnosprawnych oraz 10 osób z ich otoczenia. Realizacja programu w ogólnej ilości 28 godzin składała się z następujących części:
- indywidualnej terapii psychologicznej (po 2 godz. dla każdej osoby);
  - treningu kompetencji i umiejętności społecznych;
  - ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo;
  - kursu pierwszej pomocy przedmedycznej.
- W ramach Programu aktywności lokalnej dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, podczas 6 – dniowego wyjazdu, 18 rodziców wzięło udział w terapii psychospołecznej i w kursie pomocy przedmedycznej, a 12 dzieci niepełnosprawnych skorzystało z zabiegów rehabilitacyjnych. Część uczestników programu wzięła udział w spotkaniach grupy samopomocowej i w indywidualnej terapii psychologicznej.

Oprócz programów aktywności lokalnej, dodatkowo 37 osób niepełnosprawnych objęto wsparciem indywidualnym dla których wspólnie z pracownikiem socjalnym i doradcą zawodowym opracowano indywidualne ścieżki reintegracji obejmujące instrumenty aktywnej integracji tj. instrumenty aktywizacji zawodowej, społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej, w ramach których uczestnicy skorzystali z następujących kursów i szkoleń oraz specjalistycznych badań:

- specjalistyczne badania lekarskie - 1 osoba;
- indywidualna terapia psychologiczna – 5 osób;
- zajęcia psychoruchowe na basenie – 1 osoba;
- terapia logopedyczna – 1 osoba;
- zabiegi rehabilitacyjne – 2 osoby;
- kurs języka angielskiego o różnym stopniu zaawansowania - 6 osób;
- kurs języka niemieckiego o różnym stopniu zaawansowania – 2 osoby;
- kurs nauki języka hiszpańskiego w stopniu zaawansowanym – 1 osoba;
- kurs fotografii drugiego stopnia – 5 osób;
- kurs „Kierowca wózka jezdniowego z napędem silnikowym” – 3 osoby;
- szkolenie praktyczne z zakresie prawa jazdy kat. B – 3 osoby;
- kurs prawa jazdy kat. B na przystosowanym samochodzie z egzaminem – 4 osoby;
- kurs „Przygotowanie osób z niepełnosprawnością do pracy w systemie telepracy” - 5 osób;
- kurs fotografii ślubnej – 2 osoby;

Ponadto pojedyncze osoby niepełnosprawne ukończyły kurs magazyniera z obsługą kasy fiskalnej, kurs wideofilmowania, bukieciarstwa oraz różne kursy komputerowe :

Auto Desk Auto Cad, Linux, kurs administrowania sieciami komputerowymi, grafika komputerowa, tworzenie stron internetowych, Photoshop, Office, ECDL, architektura krajobrazu w systemie komputerowym.

Wymieniona grupa 37 osób niepełnosprawnych wraz z 7 osobami z otoczenia wzięła również udział w terapii psychospołecznej podczas 6- dniowego wyjazdu na Mazury.

W ramach ułatwienia dostępu do udziału w projekcie dla osób niepełnosprawnych zakupiono następujący sprzęt: laptopy z oprogramowaniem (10 szt.), wózek inwalidzki elektryczny, wózki inwalidzkie ręczne aktywne(2 szt.), rowery stacjonarne rehabilitacyjne (21 szt.), rowery rehabilitacyjne trójkołowe (3 szt.), orbitreki (8 szt.), komputerowy program logopedyczny i do terapii jąkania, aparat słuchowy, tabliczkę brajlowską oraz laskę ze świecącą końcówką i urządzeniem do wykrywania przeszkód dla osoby niedowidzącej, sfinansowano również dostosowanie samochodu dla osoby poruszającej się przy pomocy wózka inwalidzkiego.

Natomiast w ramach działań o charakterze środowiskowym w miesiącu październiku 2011r. odbyła się impreza integracyjna dla uczestników programu skierowanego do rodziców wychowujących dzieci niepełnosprawne a w grudniu został zorganizowany festyn integracyjny dla 200 osób niepełnosprawnych - uczestników programu aktywności lokalnej.

Ponieważ zainteresowanie osób niepełnosprawnych udziałem w programie aktywności lokalnej jest ciągle duże, Centrum przygotowało kolejne programy do realizacji na rok 2012 skierowane do tego środowiska.

3. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W ramach realizacji ww. programu ze środków PFRON udzielono ogółem dofinansowania dla 264 osób z niepełnosprawnością intelektualną na łączną kwotę 1 325 109 zł co stanowi 67,3% środków PFRON przeznaczonych na rehabilitację społeczną w 2011r., w tym:

- do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dla 69 osób;
- na kwotę 20 896 zł;
- do wyjazdu na turnus rehabilitacyjny dla 20 osób na kwotę 23 896 zł;
- do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla 1 osoby na kwotę 1760 zł;
- dla 85 osób – uczestników 3 warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie Powiatu Puławskiego sfinansowano ich uczestnictwo w zajęciach warsztatowych z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej na kwotę 1 257 660 zł.

4. REALIZACJA PROJEKTU „PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU CYFROWEMU W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM”

W związku z udziałem Powiatu Puławskiego w charakterze Partnera w projekcie pt. „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim” realizowanym w ramach Osi Priorytetowej 8 – Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki Działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach przeprowadziło rekrutację w 2011 roku i wyłoniło 22 gospodarstwa domowe, które zostaną objęte ww. projektem.

Najważniejsze działania w projekcie:

- dostarczenie i instalacja sprzętu komputerowego wraz z niezbędnym oprogramowaniem w gospodarstwach domowych objętych projektem,
- modernizacja oraz serwisowanie sprzętu komputerowego dla użytkowników końcowych projektu,
- zapewnienie dostępu do Internetu osób zagrożonym wykluczeniem cyfrowym, objętych projektem przez okres 3 lat oraz przez 5 lat po zakończeniu projektu,
- organizacja szkoleń dla użytkowników końcowych projektu z zakresu obsługi komputera, korzystania z Internetu oraz nabycia nowych umiejętności niezbędnych dla świadczenia pracy lub skutecznej edukacji przez Internet.

5. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W ramach współpracy Centrum na bieżąco informuje organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne, ich rodziny i opiekunów o inicjatywach podejmowanych przez różnorodne podmioty na rzecz ich członków. Odbyło się spotkanie z dyrekcją i pracownikami Centrum, na którym przedstawiono informację wydatkowania środków PFRON na zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych w roku 2010, informację o wysokości środków PFRON przypadających wg algorytmu w 2011 roku dla powiatu puławskiego. Odbyła się prezentacja oraz konsultacje Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011-2015. Przedstawiono również planowane działania aktywnej integracji osób niepełnosprawnych w ramach projektu systemowego „Samodzielni - nie sami” w zakresie wsparcia indywidualnego oraz programów aktywności lokalnej.

Ponadto Centrum współpracuje stale z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przy udziale środków PFRON.

6. UTWORZENIE I DZIAŁALNOŚĆ PUNKTU INFORMACYJNEGO DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych działa w siedzibie i w oparciu o zasoby kadrowe Centrum. Celem działalności Punktu jest dostarczenie osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom, osobom z otoczenia, opiekunom, osobom i organizacjom działającym na ich rzecz, aktualnych informacji. Punkt udziela informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w szczególności o:

- prawach osób niepełnosprawnych, w tym wynikających z kodeksu pracy;
- możliwościach wsparcia finansowego i rzeczowego wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- instytucjach wsparcia;
- organizacjach zrzeszających i działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz oferowanych przez nie formach pomocy;

- programach Unii Europejskiej, rządowych, Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, PFRON, samorządowych oraz organizacji pozarządowych, w których beneficjentami są osoby niepełnosprawne.

W 2011 roku pracownicy zaangażowani w działalność Punktu udzielili osobiście lub telefonicznie porad 36 osobom, najczęściej z zakresu ulg i uprawnień, możliwości dofinansowania do różnorodnych form rehabilitacji i zaopatrzenia medycznego, świadczeń pomocy społecznej, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń opiekuńczych, możliwości dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej.

XI. KIERUNKI DZIAŁAŃ PCPR W 2012 ROKU ORAZ POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. Wdrożenie i realizacja nowej ustawy obowiązującej od 1 .01.2012 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej :
  - wprowadzenie koniecznych zmian w dokumentach strategicznych – Statut PCPR
  - zmiana organizacji zespołów oraz podział zadań wynikający z nowej ustawy – (Regulamin organizacyjny PCPR), rozdzielenie wsparcia rodzin zastępczych od przyznawania świadczeń rodzinom i wychowankom poprzez utworzenie oddzielnych zespołów,
  - opracowanie wzorów i zawarcie nowych umów z rodzinami zastępczymi oraz porozumień z powiatami w zakresie nowej ustawy,
  - opracowanie i wydanie nowych decyzji administracyjnych wynikających z ustawy w zakresie przyznanych świadczeń oraz druków dokumentów wymaganych w postępowaniu w sprawie świadczeń,
  - wzrost finansowania wydatków na opiekę i wychowanie dziecka z terenu powiatu umieszczonego w pieczy zastępczej w porównaniu z rokiem poprzednim wynikający z katalogu świadczeń zawartych w nowej ustawie,
  - przygotowanie projektów zmian uchwał w sprawie odpłatności rodziców biologicznych oraz w sprawie odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym,
  - nawiązanie współpracy z gminami w zakresie zwrotu kosztów za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
  - dostosowanie organizacji WPOW w Puławach do obowiązującej ustawy.
2. Zmiany organizacyjne, nowe zadania oraz potrzeby wynikające z wyznaczenia PCPR organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z Zarządzeniem Starosty Puławskiego:
  - utworzenie Zespołu ds. pieczy zastępczej realizującego zadania organizatora, konsekwencją tego jest potrzeba zabezpieczenia warunków lokalowych,
  - opracowanie i realizacja 3-letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z określeniem limitów rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka, projekt zakłada utworzenie w 2012 – 1 rodziny zawodowej, 2013 – 2 rodzin zawodowych i 1 rodzinny dom dziecka, 2014 - 2 - rodzin zawodowych i 1 rodzinny dom dziecka, opracowanie ww. limitów wynika ze zdiagnozowanych potrzeb w tym zakresie,

- rozwój i wzmocnianie rodzinnych form opieki zastępczej nad dziećmi pozbawionymi tej opieki:
    - *kampania promująca ideę rodzicielstwa zastępczego oraz rodzinnych domów dziecka,*
    - *pozyskiwanie i szkolenie kandydatów a także kwalifikowanie osób do pełnienia funkcji rodziców zastępczych, prowadzenia rodzinnego domu dziecka,*
    - *wspieranie rodziców zastępczych w umiejętnościach wychowawczych oraz rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych poprzez specjalistyczne poradnictwo, prowadzenie grup wsparcia, szkolenia specjalistyczne, poradnictwo prawne, spotkania integracyjne,*
    - *umieszczanie w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka dzieci do lat 7 pozbawionych opieki.*
  - dokonywanie okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
  - współpraca z ops w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej oraz rodzinom biologicznym tych dzieci w kierunku powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
3. Realizacja „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” na lata 2011-2015. Zasadniczym celem programu jest ograniczenie skali problemu przemocy domowej oraz jej skutków.
Realizacja programu wskazuje na rosnące potrzeby w zakresie zabezpieczenia miejsca schronienia ofiarom przemocy domowej, stąd istotne byłoby zwiększenie zaplecza hostelowego do 4 pokoi. Powyższe potrzeby związane są również z koniecznością zabezpieczenia miejsc w hostelu dla osób będących w kryzysie psychicznym co wynika z realizacji przez PCPR zadań w ramach Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.
  4. Realizacja „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” na lata 2011-2015. Program ma na celu usystematyzowanie pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym oraz zintegrowanie działań instytucji i organizacji działających na rzecz tej grupy społecznej.
W ramach programu prowadzona jest działalność Punktu Informacyjnego dla osób niepełnosprawnych utworzonego w 2011 roku w budynku PCPR. Jego działalność wskazuje na potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych w zakresie informacji o prawach i uprawnieniach jak też w zakresie porad prawnych.
  5. W 2011 r. wyremontowano, zaadaptowano i wyposażono lokal przy ul Kaniowczyków w Puławach z przeznaczeniem na mieszkanie chronione. Od lutego 2012 zamieszkały w nim 2 usamodzielniane wychowanki rodzin zastępczych przygotowujące się do samodzielnego życia.
  6. Rozszerzenie oferty pomocy PCPR w 2012 roku dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Powiatu Puławskiego poprzez realizację 9 Programów Aktywności Lokalnej, wsparcie indywidualne w zakresie aktywnej integracji a także działania o charakterze środowiskowym. Po wyższe działania współfinansowane będą ze środków EFS w ramach programu „Samodzielni nie sami”. Projekt realizowany jest od 2008 roku. Celem projektu jest aktywizacja i integracja społeczna i zawodowa uczestników. Całkowita wartość projektu w 2012 roku - 1 772 410, 70 zł. Planowanym wsparciem objętych zostanie 269 osób – uczestników projektu oraz 55 osób z ich otoczenia, tj. łącznie 324 osoby, w tym:

- 10 byłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych – wsparcie indywidualne
- 40 osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej – wsparcie indywidualne Programy Aktywności Lokalnej:
- PAL dla 15 wychowanków rodzin zastępczych od 15 r. z. do ukończenia szkoły średniej
- PAL dla 30 rodziców zastępczych do 64 r. z. spokrewnionych z dzieckiem
- PAL dla 26 niespokrewnionych z dzieckiem rodziców zastępczych
- PAL dla 35 osób niepełnosprawnych w wieku 18- 64 lata
- PAL dla 30 osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie wiejskim
- PAL dla 20 rodziców wychowujących dzieci niepełnosprawne
- PAL dla 27 osób doświadczających przemocy domowej lub będących jej świadkami
- PAL dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym powyżej 15 r.ż. – 20 osób
- PAL dla 16 osób z problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Ponadto w zakresie działań środowiskowych planowany jest festyn na rzecz osób niepełnosprawnych oraz 11 debat społecznych, które zostaną zrealizowane we wszystkich gminach powiatu a tematyka będzie dotyczyła tworzenia i działania organizacji pozarządowych.